

V. 25.43.
DIN COMEDIILE lui T. ALEXI.

VITELUL DE AUR.

COMEDIE ÎN 3 ACTE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EDITURA LIBRĂRIEI CIURCU,
BRASSÓ.

B: 386954-10

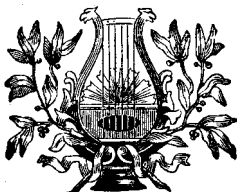
VITELUL DE AUR.

COMEDIE ÎN 3 ACTE

DE

THEOCHAR ALEXI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EDITURA

LIBRĂRIEI CIURCUBRASSÓ.

1903.

PERSÓNELE:

Moise Brusture, opincar.

Stan fiu-sěű, vėduv.

Susana, fiă-sa.

Anica, fiica lui Stan.

Mihai Barbu, opincar.

Miron, fiu-sěű.

Iacov Pepene, flăcăű.

Notarul satului.

Safta, babă în casa lui Brusture.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Scena represintă în tóte 3 actele o odaiă țărénescă încăpětóre, cu o masă mare în mijloc, cu lăđi și cuiere în jurul păreților și cu scaune în jurul mesei.

Voia de reprezentare sė procură dela autor.

Adresa: Librăria Ciureu, Brassó.

70878

Tipografia CIURCU & Comp., Brassó.

ACTUL I.

SCENA I.

Moise. Notarul, (între amândoi).

Moise. Poftim de întră; asemenea lucruri nu pe drumuri se pun la cale. Nu... nu... nu...

Not. Văd, că nu mai poți de mirare moșule.

Moise. Nu dău! Audei colea, Mihaï Barbu om cu dare de mână, Mihaï Barbu creștin și român, să-și vîndă țearina sa tam ni sam. Și încă ce țearină, lunca cea frumoasă, o cunoscî, Domnule, notareș și scil ce prețuesce, ... ș'apoi după tôte, să mai hotăresce cu arăturile mele.

Not. Răzorul, singur răzorul, între moșia D-tale și a lui moș Mihaï Barbu face 200 de galbeni, etă pentru ce D-ta poți să dai mai mult, de cât Tudor Pepene, care este gata să plătescă lunca cea frumoasă cu 2000 de galbeni.

Moise. Răzorul 200 de galbeni! Dar ce socotiți Dv, 200 de galbeni? Cu 200 de galbeni cumpăr 20 de pogone de arătură.

Not. De, de, de. . . 10 galbeni pogonul! A trecut baba cu colaci moșule! Pămîntul să scumpesce pe ți ce merge.

Moise. Bine frate, de unde să scot eū atâţ marī de bani?

Not. Ean din fundul lădiī.

Moise. Fundul lădiī mi l'a spălăcit scum-petea de vin, ce-mī stă prin bolobóce de dečí de anī.

Not. Vinde-l.

Moise. Acum, pe un preţ de batjocură?

Not. Laşi dar lunca pe séma luī Pepene séū a vr'unuī ciocoiū.

Moise. Ba nicī mort n'o las.... adică.... veđī ce pécătósă-mī este gura,....

Not. Nu te teme moşule, na'vem să te stórcem. De te-ī hotări acum, veī putea cumpăra lunca cea frumósă cu 2200 de galbenī.

Moise. Ce lesne-ī đis. 2200 de galbenī, mai bine de patru pungi îndesaţi cu aur.

Not. Da nicī lunca cea frumósă nu-ī numai de colea moşule.

Moise. Óre mai dragī să-ī fiă fertatuluī Mihaī baniī de cât moşia?

Not. E cam lacom de sclipéla auruluī, dar đice că-şi vinde lunca, ca să-şi aline un pîrţag mare.

Moise. Ce fel de pîrţag?

Not. Ean s'a supérat pe Miron şi vrea să i-o facă, să-l lase lucrător cu palma...

Moise. Hei, hei... mare pedepsă, dar lasă că-î vrednic de ea afurisitul de Miron.

Not. Nu-l mai afurisi și D-ta, destul îl blastămă tată-său.

Moise. Ca pe unul, care i-a mâncat Țilele.

Not. Tocmai așa Țice și moș Mihaî.

Moise. De când s'a întors Miron de la óste, numai de bazaconiî s'e ține. S'a boerit, mănâncă numai franzelă caldă, carne friptă, pesce prăjit; pórtă cameșî de olandă, ș'apoî ce e mai mult, arăturile tătîne-său, nici că mai sciă de ogor, le seamănă în toți anii de-a-rîndul.

Not. Astea-s lucruri trecute și petrecute, moșule. A cãrtit Mihaî, cât a cãrtit împotriva fiu-său; acum însă nici în sémă nu mai ia schimbările făcute de Miron, pe semne vede, că-î mai bine așa.

Moise. Da de bine! Ș'apoî nu l'am vėđut eũ că taie sãlciile când e lună plină, ér bradul când e lumină nouă.

Not. D'apoî, cum ar trebui să facă?

Moise. Tocmai dimpotrivă. Auđi colea, să tai tu bradul, când e lumină nouă, ca să ți-se putrezească grindile!

Not. Astea tóte pentru moș Mihaï ar fi ca și nisce florî în pălărie.

Moise. Florî în pălărie? Da stai, acum sciũ ce póte fi pricina supărării sale. Drumul, afurisitul de drum, pe care-l face satul din îndemnul pricopsitului.

Not. Moș Mihaï nici nu scie, că avem să mulțămim lui Miron acest bine.

Moise. Bine, hei bine... no... no...! Îi va fi crepat dară bălțata, s'a fi buhăit și va fi crepat. Auđi colea, să nu mai trimiți tu ca toți ómenii vita ta la păsune, ci s'o-ții mereu în grajd.

Not. Ba bălțata n'a crepat, nici nu s'a buhăit, e grasă și frumoasă și nu mai gunoiește sohaturile nici drumurile satului? Ș'apoï de când stă tot a casă, dă lapte, întreit de mult ca mai nainte, dar ce đic, lapte când ași trebui caimac să đic, deũ caimac.

Moise (cu batjocură). Ș'apoï bălțata va fêta cât de curênd un vițel de aur, da, un vițel cu totul totului de aur.

Not. De aur să-ți fiă gura moșule.

Moise. Vom vedea, vom vedea, decă nu se va alege numai cu balega, ha, ha! Prisosul de lapte merge pe prisosul de nutreț, nu se preface în golomoz de aur, cum credeți voi. Sêrmana

bălțata, vai de vițelul ce va mai fêta... chiar de aur va fi și mare, mare... ean cât pumnul meu.

Not. Pré lungim vorba moșule. Lasă acum vițelul cel de aur și respunde-mi la întrebarea mea.

Moise. Ce fel de întrebare?

Not. Cumperi ori ba... lunca lui moș Mihaï.

Moise. Și ȃici că fêrtatul Mihaï vrea să se desfacă de ea cu ori ce preț?

Not. Ba, nu cu ori ce preț, dar cu 2200 de galheni sclipitori.

Moise. Sclipitori? Măi, măi, sclipitori!

Not. Vorba vine, hai de te înțelege cu el.

Moise. Ce ȃici, n'ar fi mai bine, decât ar veni Mihaï la mine.

Not. Tot una, fiă și așa. Hei, hei moșule, sciam eu, că o dată cu capul nu vei scăpa prilejul. Bine și faci, ar fi păcat, decât ai lăsa altuia lunca cea frumoasă. O vei da zestre la nepôtă-ta?

Moise. Nu mi-ai spus încă pîrtagul lui Mihaï.

Not. Las' că-l vei afla din gura lui Miron. Cât știu, și el este printre flăcăii, cari ți-au făcut aȃi clacă la culesul viii D-tale.

Moise. Este.

Not. Deci după obiceiū va veni și el ca să-l omenesci cu cei lalți împreună.

Moise. Va veni.

Not. Intrébă-l dar de pozna cu dracul ș'apoî veî afla de ce s'a supërat tată-sëu pe el.

Moise. Bine. Pe când să-l aștept pe Mihaî?

Not. Asta nu ți-o pot spune, dar cred, că nu va zabovi mult, căci i este zor. . .

Moise. De galbenî sclipitorî, așa ai ȕis, că cere galbenî sclipitorî?

Not. Vë veți înțelege Dv. cum va fi mai bine. Pëcat că Miron s'a încurcat cu Florica lui badea Petru, căci tare bine s'ar potrivi cu nepôtă-ta.

Moise. Ce tot ai cu dënса? Spune-î mai bine, decă Pepene vrea să plătescă 2000 de galbenî banî peșinî.

Not. Ba nu, jumëtate vrea să dea acum, ér jumëtate după cum së va înlesni.

Moise. Așa dară d'o cam dată este vorba numai de o miiă de galbenî?

Not. Și despre asta te veî înțelege cu moș Mihaî. Da nu astăȕi, căci e pré târȕiü ș'apoî adî așteptați pe nepôtă-tă.

Moise. Am s'o pătesc cu dënса, cum a pătit-o Mihaî cu Miron, numai cât, ca să scap de ea, eü unul nu-mî voi vinde moșia, ci. . . . p'aci ți-e drumul.

Not. Atunci mă mir, de ce o și mai aduceți de la oraș.

Moise. Tréba lui Stan.

Not. Dar Anica vine cu voia Dumitale, moșule.

Moise. De bună sémă, că-dî dór nu sunt încă mort.

Not. Nu, feréscă Dumneđu, nu ești încă mort și nici n'ai să mori, până nu ți-i vedea casa plină de strănepoți.

Moise. Nu cred, căci mî-e témă că Anica nu-mi va face pe voie. Dar decă se va încerca și dânsa, să se încurce cu vr'un netrebnic, care să-i pape zestrea, cum a pățit o fiă mea Susana, atunci mai bine o lungesc mórtă.

Not. Sêrmana fetiță.

Moise. Aștéptă, mai e vreme, ca s'o plângi.

SCENA II.

Precedenții. Stan

Stan. Bună ziua tată, bună ziua Domnule notăreș. Mi-a spus vecinul, c'a văduț pe Petrașcu, venind cu Anica în car. Va sosi numai de cât a casă.

Moise. (cu batjocură). Că deș, minunată mai este scirea ta. De ce nu te-ai rugat de părintele, ca să bată tóca cea de fier.

Not. Cu ce ți-a putut greși fetița, de o urăscă așa de mult moșule?

Stan. Nu i-a greșit cu nimic, crede-mă, D-le notareș, i-e ciudă că nu este băiat.

Moise. Și mai deună dăle, când am fost la oraș, nu s'a obrăznicit pricopsită întrebându-mă cu un zimbet batjocoritor, decât nu-i nici un ciobotar pe la noi prin sat, de mă vede în opincă.

Not. Și o ții minte vorba asta? Ori în ciobóte ori în opincă tot Moise Brusture rămâi.

Moise. Amin... ér coconite ca și Anica să mi se dea din cale, căci de unde nu...

Stan. Săraca Anica a cređut, că nu va mai trebui să viă să ședă érași cu noi...

Moise (il înterupe). Nici vorbă de trebuie. Anica nu va putea înlocui pe răposatul fiu-tău, deci să fi stat cusătorésă pe lîngă mătușă-sa.

Stan. Cu ertare fiă dă tată, mai bine să-mi fi dat o palmă, de cât să mă fi pleznit cu vorba asta în față.

SCENA III.

Precedenții. Anica.

Stan (o întâmpină cu brațele deschise). Anicuța mea, bine ai venit, bine ai venit!

Anica (îndoioșată). 'Bine v'am găsit! Ah, tată, tată!

Moise. Sciî ce, Domnule notareș, hai să îrlăsăm să se miorlăiească singuri. (Ese).

Not. Biata fată! (Ese).

Anica. Unde se duce bunicul? Are vr'o trebă grabnică de a eșit, fără să-mî fi đis măcar o vorbă.

Stan. D'apoî... păî...! Va fi eșit cu Domnul notareș, ca să nu-l dea prilej de supărare...

Anica. Ce l'ar fi putut supera pe D-l notar?

Stan. (incurcat). Adică nu e vorba de supărarea Domniei-sale, ci... dar etă-l...

Moise (reîntră și-și face de lucru prin fundul odăii).

Anica. Bună điuă bunicule, bine te-am găsit bunicule! Eă-s, Anica.

Moise (nu o ia în séma).

Anica. Bunicule!

Moise. Hîm, hîm, unde-mî voi fi pus biciul?

Stan. Cu voia Dumitale tată, cu voia Dumitale, este fiă-mea, este nepótă-ta Anica. Ce, dór' nici nu o mai cunoscî tată?

Moise (nepăsător, ca și când d'abia acum ar fi dat cu ochii de Anica). Heî, tu ești Anică, bine, bine.

Anica. Tata m'a sărutat, n'o să-mî dai și D-ta o sărutare, bunicule? Nu te-am vėđut de mult, bunicule.

Moise. Barba-mi este pré înțepătoare pentru o coconiță de la oraș. Las', te-oi săruta Duminecă, când voi fi ras.

Anica. Ah bunicule, bunicule! (Stă să leșine, Stan o susține).

Moise. E plăpândă și șubredă coconița-ta. Nu știu ce vei face aici la țără cu ea. (Ese).

Stan. Nu mai plânge sufletul meu, nu mai plânge!

Anica. Cu ce i-am greșit bunicului, cu ce i-am greșit?

Stan. Bătrânul e bătrân, decă-mi este ertat să ȃic așa. — Este cam ciudat, — decă nu-i cumva cu necuviință, să-l numesc ciudat — Dar nu-i nimic, ba ȃeș, vei vedea tu că nu-i nimic.

Anica (plângend). Mai bine mă lăsați la mătușă-mea.

Stan. Tata e om strașnic, afară din cale strașnic. Noi plugarii suntem ursuzi la vorbă, nu scim să îndrugăm la verđi și uscate și să zimbim când grăim cu cineva. Nu ne dăm dragostea pe față, de și scim și noi să iubim, éc'asa cu un foc înădușit de ne dogorește inima sub peptarul nostru cel gros. Așa te rog Anica mea, nu fi mihnită, nu mă amări și pe mine, încetéză de a mai plânge.

SCENA IV.

Precedenții. Susana. Safta. Miron. Iacov.

Sus. (să întorce în ușe și vorbește spre după scenă).
 Sciți, că are să-î pară rău taichiî, decă va vedea
 că n'ați intrat să vă omenescă, fetele ar putea
 sta o séră și fără Dv. (Intră). Nu voiesc și pace,
 dar cel puțin vine Iacov și cu Miron. (Cătră Anica).
 Bine ai venit nepótă, mare și mîndră ce mi te-ai
 făcut. Ce a ȓis taica când te a vėđut?

Safta (să viră între Susana și Anica). Nu sė pótė
 ȓeđ. . . . , nu sė pótė! D-ta sã fi óre Anicã? Cãt
 ești de răsărită și bine legată la trupsor. Decă
 nu ți-ar fi grăit mai întăiú Susana și n'ași fi
 sciut, că ai să ne vii chiar ađi, nu te-ași fi cu-
 noscut, ȓeđ lui Dumneȓeđ. La naiba, ești Anica
 nóstră, ȓeđ că ești Anica nóstră. (O sãrută).

Iac. Și eú am dreptul a te sãrute, cãci mã-
 tușã-ta imi este nãnașã prin urmare eú unul îți
 sunt vėr din botez. (O sãrută).

Mir. D'apoí eú? Și eú-ți sunt vėr, Anicã.

Sus. Nu-í adevėrat. Ci dați-íi pace fetiței!

Mir. Sciut este, că moș Adam a fost tatăl
 părinților nostril, prin urmare suntem fil și fiice
 de frați, care va să ȓicã verí.

Safta. Haide, nu te întrece cu mine Miróne!

Mir. Cum așa?

Safta. D'apoi n'ai spus acum o pildă de când cu moș Adam, ca și o babă, bună oră ca mine. Cine-î flăcău, tace și face,

Mir. Bine ăci babă. Trebuiam să-mi iaă îndată sémă, acum e pré târdiū, căci vine moșul.

SCENA V.

Precedenții, Moise.

Moise. Ce, n'ați întins încă masa?

Safta (ajutorată de Susana, care se întrece cu lucrul ei, așeză o mămăligă, slănină și cépă pe masă. Apoi taie cu un fir de ață fălii din mămăligă și le pune împrejurul mărginelor mesei).

Sus. Pofțiți de imbucăți!

Moise. Aduceți și vin.

Safta. (ese).

Toți (afară de Anica se aședă la masă fie-care dinaintea unei fălii de mămăligă. Flécăii, Moise și Stan își scot cuțitele și tăind din slănină s'apucă să mănânce).

Safta (reîntră cu o sticlă de vin, pe care o aședă pe masă, și cu o corfiță de struguri, cu care se duce la Anica). Poftim, îi am păstrat anume pentru D-ta. Sciū de bine, că la oraș nu vei fi gustat așa struguri.

Moise (care intră aceea a închinat din sticlă cu flécării și Stan). Nu, căci pe la oraș se vinde struguri, cari nu se fac pe viță de viiă ca pe la noi.

Anica. Îți mulțămesc lele Saftă. (Gustă din o ciorchină, apoi depune corfiță pe masă). În adevăr la oraș nu mi-aș ticnit strugurii nici o dată așa de bine ca și aicea.

Safta (cătră Anica). Nu poftesci și D-ta la masă.

Sus. Va fi uitat cum să mănâncă pe la noi, s'a fi deprins cu obiceiurile boerilor de pe la oraș.

Moise. Da, că este coconiță din nascere. Mă-sa a îmvelit-o tot cu plapome de mătase,

Safta (cătră Anica, care se apropie de masă). Am să-ți dau o farfurie. (Vrea să ia o farfurie din cuier).

Moise. Ci lasă farfuria la dracu! Cum mănâcăm noi cești lalți, va putea mânca d'ora și ea.

Anica (se aședă la masă). Că bine ȳice bunicul.

Safta (cătră Moise). La naiba! Așa te porți cu nepotă-ta, pe care n'ai văduț-o de aproape două ani? Așa vorbesci cu o fetiță, care te îndulcește cu o singură căutătură de ochiū mai mult de cum ai putea înveseli D-ta pe cineva, chiar de te-ai apuca, să-ı riđi cu hohot. Ar crede lumea că-ți dai bunătatea, cum își dedea cîrcimarul de la Trilescı vinul seū.

Mir. Cine-ı acel cîrcimar?

Safta. Mai nainte de tóte cîrcimarul de care am să vę spuı, a fost o femeie. Voia întem-

plărei adusese odată pe Domnul Cuza în cîrcima dîensei. Scîți cum era Cuza, prietinos cu tîtă lumea. Șeđu cu cîrcimăreșa la masă: E bun vinul D-tale, o lăudă Cuza. Hei, că am unul și mai ales în pivniță, se lăudă dîensa. — Așa, îl ții acolo pentru un prilej mai bun, bine și faci, respunse Cuza. — Și D-ta jupâne îți păstrezi bunătatea D-tale pentru un prilej mai bun, la naiba!

Moise. Cîrcimăreșa era stăpână să-și păstreze vinul după cum sunt și eă stăpân să vorbesc cum îmi place.

Mir. Nicî vorbă moșule, asta o sciă și fără ca să ni-o spuî.

Moise (țifnos.) In casă la mine fac ce vreaă. Ceî carî cred, că nu mă port după placul lor, n'aă de căt să caute ușa.

Mir. Am înțeleș moșule. (Cătră Anica). Drept să-ți spuî, nicî mie nu-mî mai ticsesce mămăliga.

Iac. A casă la noi am putea mânca tot nu-mai franzele calde, decă am vrea.

Sus. Dar le păstrați pe dîle mari, căci sunteți ómeni cu minte, și nu vreți să vă întreceți, cum pare că vrea să facă... (iși ia séma). Anica drăguța crede că numai ómeniî ceî sêracî mănâncă mămăligă.

Moise. Anica drăguța, decă ar trebui să mănăce din blidul ei, n'ar avea ce întinge, ba nici chiară mămăligă cu care să întingă. Noi nu ne mănăcăm norocul, ca și calicimea de prin orașe; când murim, urmașii noștri găsesc cu ce să ne îngrópe.

Mir. Ce, dór pe calicii din orașe îi aruncă căinilor.

Moise. Tací, căci sciú, ce-ți plătesce pielea. Am vėđut cum fac orașenií tėi, pe care voiesci să îi maímutezi.

Mir. Și ai vėđut óre vr'un lucru rėu pe la oraș, moșule?

Moise. D'apoi când am fost la oraș am vrut să mă scol cum eram deprins, la 4 cėsuri; gazda mea de colea din așternut: ce vreaí să faci așa de diminėtă? M'am tolănit dară și eú în pat până la 6, dar mai mult nu m'am putut răbda sub plapomă. M'am sculat și am eșit pe drum. Credeți că am dat cu ochii de vr'un om cum se cade? Ași, nu vedeam de cât numai nisce sdrențăroși, cari măturaú drumurile și ridicaú un colb, de te îneca, și te orbia. . . . Dabia pe la 9, 10 ceasuri începură a se arăta Domnií, ér întăia lor grije era de a se îndopa. Mestecaú la franzele, la cor-

nuri, la copturi, la carne friptă, sugeaŭ la cafea, la ceaiuri. Mă durea inima, unde vedeam câți mari de bani mistuiaŭ acești ómenii numai în mâncări și bęuturi, S'apoi cum erau îmbrăcați? Cum póte un om, așa gătit ca și ei, să se dea la muncă.

Anica. Dar bunicule, când ai fost la noi, ai văduț, că am lucrat și încă cu sudorii pe frunte.

Moise. Ați lucrat? Tu numesci lucru a șeeda înțepenită pe scaun și a împunge cu acul. Asta nu-i de cât păpușerie.

Miron. Anică dragă, moșul șăguește, nu-i atât de strașnic pre cât se arată. Ține minte, tóte vor veni la loc.

Sus. Da s'a scrintit undeva ceva?

Stan. Soră dragă, pare că ti-e ciudă de venirea Anicai.

Sus. Mie ciudă? Tocmai dimpotrivă frate. Sunt mândră, că pot avea o nepótă atât de frumoasă, atât de albă la față cum este Anica și să mă sumețesc cu ea prin sat. Este o coconiță în tótă puterea cuvântului.

Moise. Las' că o voi coconi-o eă.

Stan. Cu iertare fiă ȝis tată, de ce-mi amăresc sufletul după mângăierea cea dulce a Susanei?

Sus. Ah, sêrmana Anica. Dómne Dumneȝeule s'ar putea óre, ca să n'o iubesci din tótă inima.

Nu-mi este nepotă óre, nepotă din frate. Și tata are să se deprindă cu ea. Acum pré își aduce aminte, că ați perdut pe Găvrilaș. — Nu vii cu mine tată; să lăsăm tineretul, să-și petrecă, ér D-ta vină de veđi pe nepoții D-tale, cari nu-și încap în piele de bucurie, când te pot vedea. D'apoi și D-tale îți place de ei.

Moise. Îmi place, cum nu, că-đi dór' nepoți îmi sunt, de și nu-mi pórtă numele.

Sus. Ș'apoi Anica, când se va mărita, nu va lua și ea o altă polecrație?

Safta. Susană, ești gólă pisica vecinului.

Sus. Auđi colea, să mă asemene baba cu o pisică!

Mir. Va să ăică, pisică blândă...

Safta. Sgâriă rău.

Sus. Pré te-ai făcut guraliă babă. Mă mir tată, cum de o mai suferi în casa D-tale.

Moise. Mí-e frică să-ı dau drumul de a dracului ce e. Bine ăici... Miróne, am auđit, că ai dat de potcă cu necuratul. Veđi așa. Până acum, după cât sciũ, n'ai cređut în el, vei crede dară d'aici înainte.

Sus. (iși face cruce). Miróne, Miróne, nu ți-e frică de Dumneđu, de-ți faci de lucru cu necuratul.

Mir. Ce fel de lucru? M'am lăpădat de Satana, luându-l în bătaie de jos.

Safta. Ci lăsați la dracu pe drac.

Moise. Spune-ne și nouă Miróne cum te-ai lăpădat de el.

Mir. Trebuie să știți, că argatul nostru Ilie, una două tot cu necuratul în gură. Lasă că te-oi face eu, să nu-l mai pomenesci, îmi țișei eu și i-o și făcu. Anică, îți mai aduci aminte de țapul nostru cel negru? Știi acela, care te-a speriat o dată, când a vrut să-ți mănânce gâtéla de flori din capu-ți.

Anica. Îmi aduc și încă pré bine îmi aduc aminte de țapul dracului.

Mir. No vedeți, acest țap are o barbă aprópe tot atât de stufósă, ca și pustnicul din padina cu apă.

Sus. Acum nu mai încapî nici de omul lui Dumneđu.

Mir. N'ai grije, nu-ı voi strica pacea sufletéscă, cum i-am stricat-o bietului Ilie, de-mı pare réu, că am făcut, ce am făcut.

Moise (la o parte). Ție réu, dar mie bine.

Mir. Ai țiș ceva moșule?

Moise. Spune înainte nepóte.

Mir. N'ași fi cređut că tocmai D-tale să-ți fiă pe plac asemenea poznă.

Moise. Cum nu! (la o parte). Mai ales când va să-mi aducă un folos.

Mir. Țapului nostru, ca la ori-ce țap, mult îi place sarea. Ilie nu-și încuiă nici o dată ușa. Sciind asta, luați o mână de sare, intrați în camera lui și preserați începând de la patul său o dungă, care o lungiți peste prag până în curte. Stropiți și ușa din prag până la clénță cu apă sărată, apoi mă puseți la pîndă. Peste puțin, étă-l pe Ilie, că vine boncănind mereu la draci, la necurați, la satane și d'al d'astea. Bine bine, îmi diseți în mine, ean culcă-te mai întăiū, apoi veți vedea tu pe Scaraontschi, împăratul tartarului.

Moise. Mă mir de tine. Tu flectău de frunte, care vreați să ne muștruluesci pe noi bătrâni, să-ți pui capul cu asemenea ștregării.

Mir. Așa-mi este firea moșule. Când fierbe în mine, m'apucă un dor de copilărie și nu mă astêmpăr până ce n'am făcut vr'o ștregărie. Cum vedui dară pe Ilie în așternutul său, duseți pe țap la sare. Incornuratul lacom, linse, linse de merse drept la ușa argatului, sări pe clénță, ușa se deschise și țapul me...e...e dinaintea lui Ilie.

Țipete, răcnete pe el, așa strigă argatul, luat de groza necuratului, în cât sculă și pe tată-meu.

Moise. Te-a pălmuit incaltea.

Mir. Nu moșule. Mai bine să mă fi pălmuit, ... a strigat înse, atât a strigat până ce l'a apucat o tuse grozavă și d'atunci ține una că l'am ofticit.

Sus. Frumósă glumă dău, să-ți bați joc de cele sfinte.

Mir. De când și după care lege Scaraonschi este un sfânt?

Sus. Hai, hai tată dragă, căci de vom asculta încă la vorbele acestui nelegiuit, ne va ajunge urgia lui Dumneđu.

Moise. Drept să-ți spuî, pare că mi s'a pus și mie un năduf pe piept. Să mergem, dar să tacî Susano, să nu-mî mai tocî d'ale tale, căci mi-e silă de orî ce vorbă de clacă. —

Mir. (cătră Iacov). Mergem și noi fêrtate? .

Moise. Mai stați și mai țineți îî de urât Anicăî. (Ese urmată de Susana).

SCENA VI.

Precedenții, fără Moise și Susana.

Iac. Bine că a dat Dumneđu, de mi s'a făcut și mie parte de cuvânt, ca să pot șagui cu fetișcana.

Stan. Tată, cu ertare fiă Țis, s'a dus fără să vë fi mulțămît de ajutorul ce ni-ați dat la culesul vii. Să nu i-o luați în nume de rëu. Nu sciü ce l'a apucat d'o dată. Este mai ciudat ca de altă dată, cu ertare fiă Țis. Este și vesel și posomorit.

Mir. Vesel? Moș Moise vesel?

Stan. Orî cum ași Țice: mulțămît, dar de o mulțămire ascunsă, bună óră cum este, când a avut rod din bogăt și așteptă mușterii. In sfêrșit, fiă ce o fi, primiți de la mine mulțămîta pentru ostenéla Dv.

Mir. N'ai pentru ce ne mulțămî, nene Stane căci cred, că și Anica va veni la rëndul ei, să ne întórcă ajutorul, ce v'am dat Dv.

Iac. Va veni cum nu, la noi a venit tot de-a-una, dór' nu va lipsi nici d'aici înainte.

Anica. Ah, cum mă bucur, că am sosit la svreme, ca să iaü parte la culesul viilor Dv.

Stan. (cătră Miron). Nu mergi ađi la Florica?

Iac. Nu, că nu-l las eü. Avem să stăm aici. Vreaü ca să mă laude Anicăi. Măine îl voi lăuda eü Floricăi.

Safta. Cred și eü, că Miron va avea mare lipsă de lauda D-tale

Iac. Are Țeu, căci Florica nu pré vrea să scie de el.

Anica. Să pôte?... Ași, nu cred.

Iac. Crede-mă. Florica e negă. Îți place ție ceva, nu-î place ei, — nu-ți place ție... sîc îi place ei. Lasă pe toți flēcăii buzați. Așa este făcută Florica.

Anica. Pe semne te-a lăsat buzat și pe D-ta.

Iac. Ea pe mine? (Să scarpină în cap).

Mir. Décă nu ți-e cu supărare, stăm în astă séră cu D-ta Anică.

Anica (veselă). Cu mine? Da. de ce-mî dîci D-ta, nu e obiceiū, eū nu sunt coconița. Ca să vedeți că am rēmas sāténca, iaū furca și torc. (Ia o furcă și s'apucă să tōrcă).

Mir. Décă lucrezi tu, voi face și eū asemenea. (Scôte o bucată de lemn și s'apucă să ciopléscă). I-am fągăduit lui Iacov, că voi bate tóca întru mărîrea lui. Întrébă mă de el Anică, și de nu-ți voi dovedi, că este cel mai bun flēcăū de pe fața pămēntului și cel mai potrivit soț pentru tine, să-mî dîci, că sunt un mincinos.

Safta (își face de lucru prin casă). Ba să mai dîci! Sunteți ca nisce comedianți, care se 'ntrebă la tērg: fērtate, vėđut-ai mincinos mai mare de cât mine? Am vėđut fērtate! Pe cine? Ean tocmai pe mine.

Anica (la o parte). Miron nu stă dară de dragul meu, ci de dragul lui Iacov.

Iac. (să apropie de Anica). Să veđi Anică, nu că dóră ași avea lipsă de ajutorul lui Miron, căci să scii, că orī cine cunoșce neanul lui Pepene. De noi vorbesce tótă lumea nu numai aici la Pleopeni. Trebuie să te sui pe mągurea de lینگă sat și să privesci și bine să-ți sgăiesci ochii, decă vreai să veđi tot cuprinsul holdelor nóstre. Nici nu ne trece prin cap, a ni lucra tóte arăturile nóstre, căci pré ne-am îmbogăți.

Stan. Cu voia Dv. (Ese).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA VII.

Precedenții, iără Stan.

Iac. Nu vrea să stea de vorbă cu noi nenea Stan.

Mir. Pe semne i este frică să nu rămnesca la bogățiile vóstre.

Iac. Hei, hei să rămnescă? Ș'apoi chiar de ar rămni, n'ar fi vr'o trebă mare. I se va ímplini pofta, ce đici Anică, ha, ha, ha

Mir. E de neam bun băiatul.

Iac. Cât despre asta, laudă-te, gură, că étă pumnul. Mai de neam ca neamul nostru cu pole-

crația de Pepene, nu cred că veți găsi nicăierea prin părțile locuite de Români.

Mir. Nu deș, nici chiar în satul lui Cremene. Dar' de-ți va umbla gura tot așa înainte, ce-mi va rămânea mie de laudat.

Safta. Cu atât mai bine îți va spori lucrul. Ce cioplescî Miróne?

Mir. O suveică.

Safta. Ca să-ți țese Florica cămașa de mire cu ea.

Mir. Florica orî alta, cum îmi va fi scrisă.

Safta (cătră Iac.). Da D-ta de ce ai tăcut d'o dată, orî te gîndescî să cioplescî și D-ta o suveică?

Iac. Eă să cioplesc? Nici neam din neamul meu nu a cioplit vr'o dată.

Safta. Nici tată tēu?

Iac. Nici.

Safta. Atuncî Domnialui sē potrivește la asta cu Radu Blegu.

Iac. Vreaî să dîci, că nici Radu Blegu nu cioplesce.

Safta. Așa, și ce-î urma?

Iac. Ce să fiă?

Safta. Este, că fiu-sēu Răduț a rēmas ne-cioplit ca vai de el. Așa na! Vacile-s nemulse

și eă îmi trec vremea cu Dv. Satul arde și baba
să péptănă. (Ese).

SCENA VIII.

Precedenții, fără Safta.

Iac. Anică, cunoscă lunca cea verde.

Anica. Tóte luncile pe care le cunosc eă
sunt verzi.

Iac. Nu așa. Este o luncă, ce i ăice verde
și care e a noastră și e atât de mare încât de
la un capăt al ei nu veđi cióra de la capătul
celalat, atât este de depărtată.

Mir. Ce? Anica, cióra ori luncă?

Iac. Sciă tu bine ce am voit să ăic, da și
Anica m'a înțeles. De nevastă mea nu va ăice
nimen că e calică, hein, ce ăici Miróne?

Mir. ăic, că ar fi bine decă ați da luncei
vóstre numele vostru și i-ați ăice Pepenesă.

Iac. Atunci ar crede lumea că e câmp de
pepeni.

Mir. Și când colea este numai o bostănărie.

Iac. Ba e lan de grău curat.

Mir. Fiă, dar fetele nu să mulțamesc cu
d'al d'astea.

Iac. Ci-că ți-am spus dóră, că mai bogat ca
mine nu póte găsi în tótă vatra satului nostru.

Mir. Cu tóte astea fetele cu capul lor nebun întrebă mai întâiū de dragoste.

Iac. (împinge prostesce pe Anica). Ean auđi ce ȃice! Da slut, olog, chior seū gāngav sunt eū óre, ca să nu mi să ajungă bogăția, să-ți plac. Nu sunt sdravēn, nu sunt chipeș? Când eram băiat mic, maică-mea tot numai coconașul mamei mă numia. Îi păream frumos ca și un coconaș, ér d'atunci ȃic și ȃeū, că frumsețea mi-a mai sporit. Ș'apoi cât despre omenie, nu-ı de lipsă ca să învêț de la cine ar fi să fiă purtări mai bune de cum le am eū.

Mir. Nici bani, nici purtări nu sunt de ajuns, ca cineva să fiă îndrăgit.

Iac. Vorbă să fiă fêrtate. Ce ȃici Anică? O fată cu minte, bună óră ca și tine, póte cere mai presus de ceea ce am eū?

Mir. Trebuie să aibı un vin'o 'ncócı fêrtate, să-ı placı fetei, nimic mai mult, da nici nimic mai puțin. Averea, frumsețea, purtarea nu-ți slujesc întru nimic, ȃcă nu ești pe placul fetei.

Anica. Am vêđut cum face Iacov, ca să-mı placă. Și D-ta faci tot asemenea, ca să-ı placı Floricăi?

Mir. Drept să-ți spuı, nu sciū. Cred că mă port altfel cu ea, nu-ı vorbesc de bogățiile mele.

Iac. Nicî că s'ar putea asemenea cu ale mele.

Mir. Tocmai d'aceea mă trudesc în alt chip când voiesc să-l plac Floricăi.

Anica. Arată-ne cum.

Mir. Cum să vă arăt un lucru, pe care eu, singur nu-l pricep. Dóră atâta îmi este sciut, că, cu cât mă silesc mai mult, cu atât mai puțin o nimeresc.

Anica. Și totuși ași vrea să ved cum stăruesci pe lângă Florica. Inchipuesce-ți, că ai fi lângă ea. Vorbesce-mi, cum i-ai vorbi ei.

Mir. D'apoi când te aflu lângă ființa, pe care o iubesci, pare că te învață cineva, cum să faci, și ce să-î spuî. Dar ca să ții tu minte astea tóte, orî să te îngâni tu însuți, asta nu se póte.

Anica. Incércă, fiă chiar și numai de șagă.

Mir. Ei bine! Mai nainte de tóte îi spuî, pentru ce-mî place.

Anica. Bună óră, fiindcă, pentru că te-am vedut, tronc la inimă mî-ai cădut.

Mir. Ba nu așa. Lîngă aceea, care ți-e dragă, îți trece astfel de șagă.

Anica. Și deũ, ți-e tare dragă Florica.

Iac. Trébă mare, e frumușică drăcóica.

Anica. Ea însă ascultă cu multă plăcere la vorbele D-tale.

Mir. De bună sémă, căci lauda e plăcută, de ar veni din o gură cât de slută. Cum să nu-î placă, când îi dic, că nici una din tóte fetele nóstre nu sē póte asemēna cu ea. Asta i-o pot spune, fără să-mi fac pēcate, căci este curatul adevēr. Florica e fără seamăn, deū fără seamăn.

Anica (oftând). Fără seamăn.

Iac. Păi, drept să-ți spuî, tu nu-i semenî Anică, dar nici ea ție.

Anica (cătră Miron). Și ce-î mai dicî apoi?

Mir. Că are un pas legănat, că și o coco-niță, că are nisce ochi, cari-ți bagă fiori în vine, că are cel mai frumos și cel mai bogat pēr, că obrajiî i sunt rumeni, că buzele ei trebuie să fiă mai dulci ca cireșele cópte.

Anica. Așa îi dicî.

Mir. Așa! Câte o dată mă încerc a-i fura o guriță, dar nici vorbă să mă pot apropia de ea. Rar, rar stă locului de o pot prinde de mână, éc' așa (prinde pe Anica de mână) ca să i-o mângăi și să mă uit țintă în ochiî ei, lung, lung și din tótă inima, s'o scot din orî. Ce, te-am strins pré tare de mână, da mî-o smuciși.

Anica. Ași, ba.... da.... ean spune-mi, îți place de Florica, fiindcă are păr negru și e mai înaltă de cât mine? Ți-ar fi urât de o fată mai măruntică și cu părul galben.

Mir. Drept să-ți spun, nici m'am gândit la așa ceva, numai acum mi-a răsărit, că Florica are păr negru și tu galben.

Iac. Ș'apoi crești, că mie-mi place mai mult de o fată cu păr galben? Ași... numai roșu să nu fiă, apoi puțin îmi pasă.

Mir. Cât despre stat, nu-s eũ destul de nalt? Îmi pare că o fată mai plăpândă mi-ar fi putut plăcea tot atât de bine ca și Florica cea sdravănă. Vești însă, m'am îndrăgit de ea, și pace.

Anica. Ei și, te place ea cum o placă D-ta?

Iac. Nu-l place deũ.

Mir. Este schimbăciósă ca și vremea. Aici îmi pare, că mă iubesc, aici érá cred, că nu-ı pasă mai mult de mine, ca de altul.

Iac. Bună órá ca de mine.

Mir. Da, bună órá ca de Iacov.

Anica. Ah, decă așa fi eũ în locul ei.

Iac. D'apoi ce te plângi, nu mă vești lîngă tine.

Anica. Vorbitu mi-ai, cum i vorbesce Miron Floricái?

SCENA IX.

Precedenții. Safta.

Iac. Cât despre vorbă, trénca flénca mere acre. Nu uita Anică, că avem cu ce ține opt boi érna vara, tot în grajd, fără ca să avem lipsă a cumpéra măcar un fir de nutreț de la alți.

Safta. Óre și boii Dv. sunt ca iepurele lui Sân-Petru, Iacove?

Iac. N'am auđit de când sunt de iepurele lui Sân-Petru.

Safta. Ascultă dară. Intr'una din ąile Sân-Petru și cu Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Christos întálniră în calea lor un iepure. Ce iepure frumos, ąise Mântuitorul nostru. Ho, respunse Sân-Petru, ieri am vęđut unul mare cât un boi. Vei fi vęđut, întări Mântuitorul nostru și nu mai adause nimic. Acum sę apropiară de un riu, peste care trebuiai să trecă cu piciorul. Scii Sân-Petre, ąise Domnul nostru, că tot omul, care are o minciună pe sufletul sęi, trebuie să sę ínece în acest riu. Vorba asta nu-í pré veni la socotélă Sântului Petru. Ho, îngână el, iepurele, de care íți spusei, nu era ca un boi de mare, ci numai ca un vițel. — Acum ajunseră la țermurea ríului. Ímpérate ceresc, strigă de o dată Sân-Petru

iepurele a fost ca toți iepurii. — Câți boi ți-ar rămânea Iacove la marginea râului?

Iac. Opt, ȃic și deũ cã opt. Am putea hrãni și mai multũ. Bine scii, cãci ne cunoscũ avutul nostru.

Safta. Pare mi-sẽ, cã ești mai fericit de cãt Reveica cãruțașului, care slujesce la oraș.

Iac. Ce sã potrivește: eũ și cu o slujnicã.

Safta. Pãi și eũ ȃic așa. Intrebãndu-l mai de una ȃile pe tatã sãũ, dacã Reveica slujesce în o casa bunã, cãruțașul îmi rãspunse: nu lele Safta, nu chiar în casa bunã, dar lipit cu casa cea mai bunã.

Mir. Tot ce ai înșirat pãnã acum fãrtate Iacove, trebuie sã le spuĩ lui nea Stan, cãnd vei peți pe Anica, cu ea însã vorbesce de alte lucruri.

(S'aude sbierete pe dupã scenã).

Safta. Vine jupãnul și pare necãjit.

Mir. Haidem Iacove! Dãcã e sã ne înjure moș Moise, s'o facã încaltea afarã pe prispã, nu aici fața cu Anica. Nãpte bunã.

Anica. Aibĩ grije Mirone, sã nu te sfãdescĩ cu bunicul, lasã-l mai bine sã sbiere și tacĩ.

Mir. Mare trãbã dacã mẽ voi dujmãni cu el.

Anica. Acum póte că nu-ți pasă, dar' mai sciî D-ta decă în vr'una din zile nu vei avea să-î cerî ceva.

Mir. Să mă ferescă Dumneđu.

(Glasul s'aude și mai tare).

Iac. Haidem Miróne! Nu că dóră mî-ar fi frică, da pré am avut noroc în astă sémă și n'așî vrea să mi sê deoache. (Ese cu Miron),

Anica. (privesce cu sfielă în urma lor). Numai de nu s'ar lega buniculul de Miron.

Safta (iși face cruce). Dómne feresce-ne de pri-mejdie rea.

CCO Cluj / Central University Library Cluj

(Cortina).

ACTUL II.

SCENA I.

Moise. Mihaî. Notarul.

Mih. (tușesce mereu). Tot așa tușesc din séra în care Miron a jucat drăcia cu țapul. M'a ofticit, am să mor.

Not. La aniî D-tale nu móre nimenî de oftică.

Mih. Peptu-mî era stricat încă de când mi l'a strivit acum đece ani un fag, ce am tăiat

în pădure. Nu voi avea ȃile multe. Mișelia lui Miron mî-a pus capacul. Să nu i-o fac? Ba-l des-de moșie.

Moise. Și ȃicî, cã nu-mî lașî lunca cea frumósã mai jos de 2200 de galbenî?

Mih. Nu. 2000 mî-a dat Tudor Pepene din o singurã vorbã. Cãnd am ȃis, cã țî-o las D-talẽ, mî-a rãspuns, și așã e bine, cãcî avem sã ne încuscrim.

Moise. Atuncî sã ȃic și eũ ca el.

Not. Dẽcã ar fi baba Safta aici, țî-ar spune, cã dai rõtã, ca pisica ferturei celei ferbinte.

Moise. Tudor țî-a vorbit de 2000 de galbenî, da nu țî-a fãgãduit banî gata.

Not. Asta-î drept.

Moise. Avea de gãnd sã-țî numere numai jumõtate din banî ẽr pe cea l'altã jumõtate sã-țî plãtẽscã camãtã.

Mih. Cam așã ceva, eũ însã vreaũ sã-î fac comórã, ca sã aibã parte de ei, pe cine-l va sluji norocul, sã îi gãsẽscã dupã mórtea mea.

Not. Atuncî mai bine fã un testament seũ adietã, cum îi ȃicețî Dv, și lasã-țî banî la bise-ricã, de cãt sã îngropî unde-va și sã li ia folosul cine scie cãnd și ce fel de om spurcat.

Molse. Și eă trebuie să ȃic tot ca Domnul notareș, cu atăt mai vĕrtos, că nici eă unul n'ași putea să-ți dau bani ghiață, ci numai o miă de galbeni, plătindu-ți și eă camătă la cea laltă miă.

Mih. Atunci aștept mai bine până ce-mi va pica un mușteriă cu banii toți. Am să puă vĕndarea în Gazetă.

Moise. Ba ți-ai face un păcat mare cu mine și cu tot satul, dĕcă ai vinde lunca cea frumósă unui venetic. Mai bine mă hotăresc a-ți da 2200 de galbeni pe ea.

Mih. Adă mâna, da bani peșini să fiă.

Moise. Asta nu-ți pot făgădui până ce nu m'o'i fi înțeles cu fertatul Tudor Pepene.

Not. Vreai să cumperi lunca în tovărășie cu el?

Moise. Trĕba mea, cu ertare fiă ȃis. Iaă arvuna de 1000 galbeni fĕrtate Mihai? Să îi veđi, sunt toți noui de nouă, sclicesc de-ți fug ochii. Înș face de lucru la o ladă din fundul odăii.

Mih. (cătră notar). Ascultă Domnule notareș, mi-e témă să nu mor până se va împaca Moise cu Tudor (tușesce,) căci după cum am înțeles, Anica nu pré vrea să scie de Iacov și așa pré lesne se va întĕmpla, să nu se facă nici o dată cuscrenia de care viséză Moise.

Not. Așa mă tem și eu.

Mih. Ți-er unu' strein mai că nici eu n'ăși vrea să-i dau lunca.

Not. Ia dar arvuna de 1000 de galbeni de la moș Moise, Ți-er pentru cusurul de 1200 să-ți dea un zapis.

Mih. Bine, dar în zapis să scrii, că de voi muri mai nainte de a-mi fi plătit Moise, să se răfuiască numai cu fiu meu Mircea, doftorul de la oraș. Miron să nu ia nimic, să se alégă numai cu bălțata, ha, ha, care să îi fete un vițel de aur, ha, ha, (tusea îi precurmă risul),

Not. Nu-mi este ertat să fac după cum dici moșule. Un zapis nu pôte să cuprindă o clausă testamentară.

Mih. Mă omori cu cuvintele D-tale neînțelese.

Not. Voiesc să dic, că un zapis are să remâie zapis, nu-l putem face tot o dată testament ori adietă.

Mih. No veđi, asta am înțeles. Să-mi faci dară și adietă, Domnule notareș.

Not. Mai e vreme, acum să ne vedem de tocmelă. Ești gata moș Moise.

Moise. (înainteză cu o pungă în mână). Ți-er mă-s, și Ți-er și gălbinași, veđi-ți cum sclicesc!

Mih. (privesce cu lăcomie în pungă, pe care Moise o ține deschisă înaintea lui.) Haidem să îi numărăm.

Moise. Te învoiești dară, să mă aștepti de 1200 de galbeni, până când mă voi putea înlezni, ca să ți-îi plătesc.

Mih. Ba nu, ba nu, trebuie să punem un soroc.

Moise. Să fiă dar sorocul, când imi voi mărita pe nepotă mea Anica.

Not. Asemenea soroc nu este ertat de lege.

Mih. Pune soroc de un an.

Moise. Un an e multă vreme, dar poate fi și pré puțină, când vreai să puî la cale un lucru, ce nu este încă copt.

Mih. Décă ași scii, că ași avea ȃile ți-ași da rēgaz, două, trei, patru ani.

Not. Scii cum va fi mai bine. Voi scrie în sinet, că moș Moise să plătescă restul trei luni din ȃiua în care D-ta moș Mihaî îi voi da de scire prin mine, ca să-ți numere banii.

Moise. Ei ș'apoi să mă pomenesc cu D-ta două trei ȃile după ce am apucat să iscălesc zapisul.

Not. Putem să scrim că până de acum într'un an, să n'aibă voie a te soroci.

Moise. Fiă și așa, ce ȃici fērtate?

Mih. Simți-voi eu cu trei luni înainte, că mi s'ar apropie ceasul morții?

Moise. Dacă-î vorba putem muri și des'ară. Mai aruncă o privire pe galbinași ș'apoî să-ți iaî diua bună de la ei, căci v'ed, că nu vom face t'erg.

Mih. (privesce érăși in sac). Cum sclipesc de frumos, cât de bine s'ar potrivi pe lîngă cei-lalți în comóră. Ean să îi pipăiü puțin.

Moise. Ba mai lasă îi și nepipăiți. (S'apucă să lege gura sacului).

Mih. Nu-l lega. Haî numără arvuna.

Not. Dacă-î așa, să isprăvim încaltea t'otá tréba de o dată. Dute moș Mihai, de adă sine-turile moșiei D-tale la canțelarie, să fac zapisul și să-ți primesci apoî galbenii.

Mih. Mě duc, mă duc. (Ese).

SCENA II.

Precedenții, fără Mihai.

Not. Am să-ți spuî un lucru pentru ca nu cumva să-mî bagî vină, că ai dat de belea.

Moise. Ce fel de lucru?

Not. Să te pregătesci așa de banî, ca și când ai scii, că la anul te sorocesc de plată.

Moise. De ce óre?

Not. Mihaî n'o mai duce de cât vr'o ȕi douë, trebuie să-și dea ortul popii.

Moise. Cine ar crede una ca asta?

Not. Doftorul.

Moise. Și ȕici că murind dênsul, mi se vor cere baniî.

Not. Negreșit, afară numai dacă vei da pe Anica după Miron, da de asta nici vorbă nu pôte fi, căci el umblă după Florica.

Moise. Ș'apoi creȕi că i-aș da pe Anica, decă ar umbla după dênsa.

Not. Ce, dór ai rămnit la Iacov?

Moise. N'am nevoie să rămnesc la nimen și la nimic, așa să sciî D-le notareș.

Not. Vorba vine, moșule. Ți-am spus, ce am creȕut de lipsă a-ȕi spune. Acum sciî, decî mă pot duce. Vine Mihaî la canțelarie cu sineturile, să viî și D-ta cu galbeniî.

Moise. Du-te numai înainte Domnule notareș viu și eû mai pe urmă.

Not. Nu vreaî să ne vedă lumea împreună.

Moise. Apoi de, nici vênătorul nu spune în sat, ce are de gând să vênese.

Not. Nu zâbovi pré mult. (Ese).

Moise. Nici vorbă de zâbavă.

SCENA III.

Moise. Susana.**Sus.** (căutând împrejur). Ești singur tată?**Moise.** Eșit-a notareșul?**Sus.** Eșit.**Moise.** Păi sunt singur, căci vęd că tu pe tine nu te numeri.**Sus.** Unde-ı baba Safta?**Moise.** Va fi prin curte.**Sus.** Dar Anica?**Moise.** Ce mă iscodescı așa? Anica e în câmp cu tată-sëu.**Sus.** Serăcuța de ea. Mănuțele ei cele șubrede nu-s făcute pentru lucru de câmp.**Moise.** Nu-s făcute? Doar' e fată de țeran și ea.**Sus.** Dar a stat mult la oraș și s'a plăpândit. Ar fi mai bine, dacă ai trimite-o éráși la pricopsita de mătușă-sa.**Moise.** Ș'apoı Stan?**Sus.** Stan să stea cu noi.**Moise.** Cu cine? Cu mine și cu tine și cu omu-tëu. Șirétă mai ești, deü șirétă. N'am să trimit pe Anica la mătușă-sa, căci am lipsă de ea aici, mai ales acum.**Sus.** Acum spre érnă? Ce, dór' vreaı s'o măriți?

Moise. Cam așa ceva.

Sus. După Miron a lui Mihaî Barbu?

Moise. De când îți dă mâna să șaguești cu tată-tău, Susană.

Sus. Orî după Iacov a lui Tudor Pepene.

Moise. Așa, orî nu-ți place cumva de el?

Sus. Bogat tot la bogat trage.

Moise. Ce scii tu de bogăție?

Sus. A eșit vorba 'n sat, că Tudor Pepene mai ȃdilele trecute, de întrecut ce este și-ar fi podit cămăruța sa tot cu arginți sclipitori.

Moise. Vorbe de clacă. Va fi având Tudor Pepene bani. Decă n'are el, cine să aibă.

Sus. D-ta tătucule. Sciū de bine că nu te vei împrumuta nici o dată de la dânsul, mai curênd el de la D-ta.

Moise. Nu cobî Susană. Ai zărit punga cu galbenî pe masă și vreaî să mă descoși.

Sus. Eū tată? Așî, ba! Nici n'am sciut că-s galbenî în pungă aceea. Tot ce sciū este, că Iacov a lui Tudor Pepene móre după Anica lui Stan.

Moise. Îi vom face de leac și nu va muri.

Sus. Numai de n'ar fi chéza de Miron.

Moise. Ba chézà ești tu și încă o chézà rea Susană. Cum îndrăznesci să-mî scormonesci fie-

rea în mine? Am hotărît să dau pe Anica după Iacov. Acum ți-am spus-o, acum îmi cunoscî hotărîrea. Nu care cumva să-mî cîrtescî împotriva voinței mele. Hai să mergem, am o trébă de isprăvit.

Sus. Eă eă mai staă nițeluș, căci am . . . am o vorbă cu baba Safta.

Moise. Ean ascultă Susană! Să nu te împingă păcatele, ca să te încercî a-mî strica rostul cu Iacov. De voi simți, că mi-ai făcut, seă mi-ai vorbit împotrivă, vai de tine va fi.

Sus. Vai tată, cum și poți crede așa ceva despre mine.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Moise. Bine, bine. Să ne vedem sănătoși.
(Ia punga de pe masă și ese).

Sus. Să umbli sănătos, tată. A luat punga, n'a grijit-o în ladă. Merge să plătescă lunca lui Mihaî Barbu, a cumpărat-o ér acum Miron este al meă și am să-l fac să jöce, după cum îi voi cânta eă.

SCENA IV.

Susana. Safta,

Sus. Ce mai faci babă?

Safta. Ce să fac? Ean îmi caut de trébă.

Sus. Ești babă cu minte Saftă. Nu crești și tu, că Miron a lui Mihaï Barbu s'ar potrivi mai bine de om pentru Anica de cât Iacov.

Safta. Ci-că eū sunt ca Niță Chiorul, eū cred tot, ce mi sa spune.

Sus. (la o parte). Trebuie să-ı daū în glas. (Tare). Și ȃici că Niță Chiorul crede tot ce i să spune.

Safta. D'apoi da. Când a mers la părintele Dan, să-și ia revaș de însurătoare, popa, ca să nu isprăvescă cu el numai ec'asa fără dór' și póte, începu să-mi-l pue la încercare despre tainele relegei și-ı întrebă să-ı spuia, în ce ȃi a repostat Mântuitorul nostru Iisus Christos. A murit, ba ȃeu a murit? întrebă Niță Chiorul în loc să respundă popei, apoi adause, veđi asta nici n'am sciut-o până ađi. Părintele Dan se făcu pară și foc. Ce-mi zimbesci așa de pare că nici nu crești, că a murit Mântuitorul nostru. Cum să nu cred, vai de pécatele mele, eū și să nu cred, tocmai ceea ce întăresci sfinția-ta, eū care cred, orı ce mi s'ar spune, căci dóră nu sunt Toma necredinciosul.

Sus. Dcă-ı așa babă, trebuie să crești, că eū mătușa Anicaı, nu-ı voiesc de cât numai și numai binele ei.

Safta. Cum să nu cred! Nu ți-am spus că eă una cred tot ce mi sã spune, tocmai ca și Niță Chiorul.

Sus. Și fiindcă am înțeles că Anicai îi place de Miron, m'am hotărît să-i umblu în rând.

Safta. Păi... , cred și eă, mai ales că ju-pănul Moise, tat' tãu, ar sudui-o pe datã din casã pe biata Anica, decã ar vedea, cã de dragul lui Miron, nu vrea sã sã ducã dupã Iacov.

Sus. Decî trebuie sã lucrãm în cea mai mare tainã. Tocmai acum m'a amerințat tatã-meu, cã-mi va frãnge ósele în mine, decã va afla, cã am fãcut ceva împotriva lui Iacov.

Safta. Cât de mult trebuie sã iubesci pe Anica și pe Miron, de-ți puî ósele în primejdie pentru dênșii,

Sus. Da, o iubesc pe Anica atãt de mult încât uit de mine, când mã gândesc la norocul ei. De la o vreme Miron însoteșce tot de-a-una pe Iacov, de cãte ori vine sã vedã pe Anica.

Safta. Da, îl însoteșce.

Sus. Ađi îl voi opri pe Iacov sã nu vie, așã darã Miron va sosi singur. Indémnã pe Anica, sã sã folosescã de prilej, ca sã-și dea pe fațã pojarul, care o arde la inimã.

Safta. Ce scii de pojarul ei?

Sus. Ce să sciu, ean ce-mi vëd ochiî.

Safta. Să vede trëba, că ai ochi mai ageri de cât mine. Eû una nimic n'am vëdut.

Sus. De gëba te prefaci babă. Décă iubesci pe Anica, fă ce ți-am ñis, căci de unde nu, va trebui să se mărite după Iacov.

Safta. Voi face, voi face ca și șërpele în raiû, care a îndemnat pe Eva, ér asta pe Adam de aû gustat din pomul oprit.

Sus. Pëcat, că nu te-ai făcut preotésă, stai numai de căzaniî. (La o parte). Las' că-mi va veni apa la móră și ți-oî arăta eû ție ce-ți voi măcina, hîrcă bêtrână. (Ese).

Safta. Vulpe șirëtă! Vreaî să scoți pe biata Anica din cuibul, ce-i este merit de la Dumneđeû.

SCENA V.

Precedenta. Stan. Anica. Moise.

Stan. (întrând, cătră Moise). Tată, cu voia D-tale.

Moise. Sciu că pãrtinesci pe fiă ta, da nu vreaû să te amesteci în trebile mele; auđitu-ai?

Stan. Më rog tată, cu voia Dumitale.

Moise. Ajungă-ți, tacî! Tu nici nu scii, ce-mi îndrugî.

Safta. Hai Anică de-mi ajută la mulsul vacelor.

Moise. Ba, lasă-o aici, am să-î vorbesc.

Safta. Numai ia séma să nu-î vorbesc ca surdul mutului.

Moise. Hai carăte d'aici.

Safta. Mă duc, mă duc. (Ese).

SCENA VI.

Precedenții, fără Safta.

Moise. (cătră Anica cu voce domoală). Ean spune-mi Anică, de ce mă țin tu pe mine?

Anica. D'apoî de ce să te ții? De bunicul meu, orî nu mi ești bunic?

Stan. Că bine ȃice fata, nu-î ești bunic?

Moise. Tacî, și fă bine de mă lasă singur cu Anica, vreaî să-î sciî tot cugetul, tocmai ca un duhovnic, s'o spovedesc între patru ochi.

Stan. Mă duc tată, numai așa te rog tată, să n'o bagî în grózele morții, să nu-î dai un canon pré greî. (Ese).

Moise. Așa dară Anică, las că-ți sunt bunic, de ce mă ții tu pe mine?

Anica. Eî pe D-ta?

Moise. Tu pe mine? Tu nu mă iubesci de loc, he! Tu nu ești fericită în casa mea, nu-î așa? Spune drept, dacă m'ar duce mâine d'aici pe dricul cel negru, tu te-ai cerni cu mare plăcere?

Anica. Ce ți-am făcut bunicule, să-mi vorbesci astfel și să mă cređi atât de rea. Decă te-ai îndura a fi cu mine ca cu o nepótă, ce-ți sunt, și mai lua în sémă batër atât ca și pe cânele D-tale, ai vedea D-ta, că prețuesc mai mult, de cum mă cređi. Ah Dumneđeule, cât de rău te porți D-ta cu mine, dar imi ești bunice, și deũ lui Dumneđeũ te iubesc, cât mă lasă inima.

Moise. Cât te lasă inima, adică nu mă iubesci de loc.

Anica. Ba da, ca pe tatăl tatălui meu.

Moise. Asta-ı un răspuns din cartea de rugăciuni, popa ar fi mulțămite cu atât. Eũ însă, nu sunt atât de bătrân, ca să fiũ cu totulul totul tẽmpit la minte și să nu-mi cunosc lumea. Tu nu mă iubesci, ci mă urăscı. Nicı nu sciũ, ce lucru te-ar putea îndemna, ca să mă iubescı. Sunt arțagos, supërăcios și ori ce m'ası încerca a face pentru ca să-mi schimb firea, în zadar así face, căci sunt pré bătrân. Sciı tu vorba ceea: lupul își schimbă pẽrul, dar nãravul nu. Decı cum sunt, așa sunt și așa am să și remăiũ fără a

prețui pentru asta mai puțin, ca ori și care altul dintre semenii mei. Tu mă urăști, tu mă urăști, hei nu-î așa, spune drept?

Anica. Deu, chiar dacă ți-ași arunca în față, că te urăsc, nu m'ai putea chinui mai tare de cum ai făcut-o până acum și o faci și acum. N'ași perde dară nimic, dacă ți-ași întări bănuéla D-tale. Crede-mé bunicule, dacă m'ai iubi câtuși de puțin, eú te-ași iubi cu adevérată dragoste fiască. Nu ți-am făcut nici o dată nici un réu bunicule, cel puțin nici o dată înadins și cu voie, ér pécatele cele fără de voie, trebuie să le erți și D-ta. Ași fi foarte fericită, dacă ai putea trăi în pace cu D-ta bunicule.

Moise. Hai să dicem, că m'am înșelat cu privire la tine. Îmi părea, că nimic bun nu póte veni de la oraș. Póte că nu ești atât de stricată precum am cređut. Ești silitóre, nu te dai lenei, de sdравená nu ești pré sdравená și cât vei trăi, din tine muncitoră bună nu se va face, dar în sfêrsit, faci ce poți și cât poți. Ce-î drept nu-î pécat și deu nu m'am așteptat nici la atâta din parte-ți. Décă este adevérat, că sângele apă nu se face, póte că totuși ne vom înțelege noi améndouí la cele din urmă.

Anica. N'ai decât să poruncesci bunicule, ca să veđi cât voi fi de ascultătore, deci ar fi lucru cu neputință, ca să nu ne înțelegem.

Moise. Veї fi ascultătore, așa ȃici nepótă? Nu pré mē incred în ascultarea ta Anică. Eū unul nu vreaū să-ți poruncesc nimic, dar vreaū să-ți cer ceva, un singur lucru să-ți cer. Ia bine séma, căci este cea dintâia cerere și va rămânea cea de pe urmă, ésă cum va eși. Am să ved îndată ce-ți plătesce mărita-ți ascultare.

Anica. Décă ai bine voi a nu te încrunta așa la mine bunicule, m'ası simți mai voinică bunicule.

Moise. Nu sē cere nici o voinicie din parte-ți pentru ca să implinesci, ceea ce-ți voi cere. Dacă-ți iubesci vatra strămoșescă, ai să-mi implinesci dorința mea. Noi cești lalți ne-am iubit tot de-a-una acel lăcaș, unde ne-am pomenit ca copii, ca băieți, ca ómenī ajunși și am trăit și am muncit pentru țearina ce s'a numit a nóstră. Am îndurat suferințe, numai și numai ca s'o sporim și am perde mai bine un mădular din trupul nostru, decât a perde o bucățică din pământul, pe care-l stăpînim. Dacă ești vrednică a primi în moștenire acest inchinat pământ, veї trăi și tu pentru țearina

nóstră, cum am trăit noi pentru ea, ér dacă tu ai avea un alt cuget de cât acesta, ași vrea mai bine să te ved mórta. Tineretul crede, că trebuie să i se împliněscă ori ce poftă de care este apucat, fiă cât de nebună și stricăciósă. Mě tem, să nu fi și tu așa, dar crede-mě, dacă te-ai încuměta a jertfi o pãrticică cât de mică din moșia nóstră, pentru a-ți împlini o poftă cât de mare, n'ai avea destule lacrimi în ochii těi, pentru ca să-ți plângi pėcatul. Ascultă-mě dară, mărítă-te după un harnic muncitor, doresc ca Iacov Pepene să-ți fiă bărbat.

Anica. (pălindu-sě). Iacov, Iacov?

Moise. Ascultți, nu-í așa că ascultți și încă îndată? N'am decât a porunci și coconița ascultă, fără a đice cîrc măcar. Ce bucurie a vedea, cât este de ascultătóre. Heí, ticălósă!

Anica. Bunicule, íți sunt nepótă, sângele D-tale curge și în vinele mele.

Moise. Sângele meű în vinele tale? Heiű, care va să đică stríg eű, strígí și tu.

Anica. Tot de-a-una când este vorba să-mí caut dreptul.

Moise. Dreptul, dreptul těu, așa? Pare mi sě, că ai sciricit și ai aflat, că ai dreptul a-ți bate joc de dorința mea. Eű-ți sunt numai bunic

și nu te pot sili a face cum cred eu, că e mai bine pentru tine, pentru neamul nostru? Așa, așa vrea să scoli și pe tată tău împotriva mea? (Strigă). Așa, așa!

SCENA VII.

Precedenții. Safta.

Safta. (întra speriată). Ce-î, arde? Ce s'a aprins?

Moise. (cătră Anica). Vrea să te măriți după Iacov?

Anica. Nu, căci nu pot bunicule.

Moise. Și de ce nu poți? Library Cluj

Anica. Fiindcă nu mi-e drag.

Moise. Hai, nu ți-e drag? Ție-ți trebuie un bărbat, care-și bate joc de opincă și de mămăligă, care-și prăpădesce avutul în secături și pricopseli, care spariă lumea cu țapi și grăbesce mórtea tată-său. Dacă ți-ași dice, să mergi după Miron, ai merge! Ai fi gata să ia lumea 'n cap de dragul lui, căci deș moșia mea nici o dată nu va încăpea pe mânilor lui. V'ați potrivi la o laltă tu și cu Miron. Bine, fórte bine, dar așa să scii, că până ce-mi va lungi Dumneșeu dillele, voi scii, eu să te învêț minte. Am să te bat, așa să scii am să te bat.

Safta. (Strigă). Stane, unde ești, alérgă, nu lăsa pe fiă-ta, o ucide tată-téu.

Anica. Nu te speria lele Saftă! Lasă, să mă bată. Aici sunt bunicule, dă.

Safta. (să pune între ei). Să nu care cumva să îndrăznesci a te atinge de ea. Hi cumetreo, mai încet cu dragostea. Dragostea în sên resare, nu în pumnii D-tale.

Moise. Tăcut-aî.

Safta. Ba, nu tac. Am să-î spuî lui Iacov cum vreaî să faci pe Anica, ca să-l iubéscă.

Moise. Tăcut-aî, orî n'audî ce-ți spuî? Ești surdă babă?

Safta. Babă sunt, dar nu-s surdă și nu voi să tac, când trebue să vorbesc, așa să sciî jupâne.

Moise. Bine, vorbesce cât îți ia gura, decât tu nu ești surdă, mă fac eū mut. (Cătră Anica). Eată m'am domolit puțin, cred că și tu îți vei lua séma. (Ese).

SCENA VIII.

Precedentele, fără Moise.

Anica. Ce să mă fac lele Safto, ce să mă fac?

Safta. D'apoi te vei face cum îți va fi scrisă.

Anica. Mai bine mor, de cât să mă duc după Iacov.

Safta. Décă ai muri, ce ar face Miron?

Anica. Miron, dar Miron nici că vrea să scie de mine.

Safta. D'apoî ar veni el mai în tóte serile să te vadă.

Anica. Vină de dragul lui Iacov.

Safta. Și de-o fragă ce-î e dragă. Ađi va veni singur. Va avea grije lel-ta Susana, să opréscă pe Iacov.

Anica. Lelea Susana, ea, tocmai ea, să-mi vrea binele.

Safta. Cât despre bine, nici vorbă!

Anica. Ce scop póte avea lelea Susana, de mi face întâlnire cu Miron?

Safta. D'apoî nu înțelegi, vrea să hrănescă vrajba între tine și bunicul tēu și s'o ațițe, până ce te va scóte din casă. Lel-ta trage nădejde, ca spēnul de barbă. Cum te vei duce tu d'aici, crede că se va încuiba ea și cu cuprinsul ei în casa asta.

Anica. De cât să fiū nevasta lui Iacov, mai bine iaū lumea 'n cap.

Safta. Uite dragă, eū sunt babă și sciū multe de tóte. Bunicul tēu a cumpērat lunca cea frumósă de la Mihaî Barbu.

Anica. Aşa dară şi Miron pribeag?

Safta. Tu nici una nici două tot la pribegire te gândesci. Asta-î obiceiū de oraş. Săteniī nu-şi părăsesc aşa de lesne vatra lor părintescă. Miron cât a stat la óste, tot a casă a dorit.

Anica. Dar Ńicī, că bunicul meū a cumpărat moşia tată-sēū.

Safta. Ş'apoī? Óre bunicul tēū când va muri, o va lua cu dēnsul, orī Ńī va remānea Ńie?

Anica. Vai lele Safto la ce te gândesci. La asta să sē fi gândit şi Miron, când a aflat despre vēndare?

Safta. Ba nu draga mea puicuŃă. Miron nu-ī făcut, ca să ia p'o fată numai de dragul avutulū. Dar cunosc lumea şi sciū cum va fi. Florica nu va mai vrea să scie de Miron, ş'atunci putea-va Miron să îndrăgēscă pe alt cineva de cât pe tine puicuŃă?

Anica. De ciudă?

Safta. Fiă şi de ciudă; dar étă-l ca lupul din poveste. E la uşe când vorbesci de el.

SCENA IX.

Precedentele. Miron.

Mir. Bună Ńiua Dv. Nu-ī aici Iacov?

Safta. Ba l'am ascuns colea după cuptor;

Mir. Lasă, lasă, căci mie deș nu mî-e de șagă. Nu sciam ce sê uită tot satul a milă în urma mea, d'apoi am aflat din o gură nemilósă.

Anica. Va fi vestea, ce-mî spuse și mie tocmai acum lelea Safta.

Mir. Da, de bună sémă, căci scie tot satul. Cum nu, de vreme ce am aflat-o și eș. Tată meș a vëndut lunca cea frumósă bunicului tësh. De ađi încolo nu mai am ce căuta pe ea, nu mai am s'o lucrez, trebuie să-mî caut stăpân. Voi încerca la bunicul tësh Anică, dar' decă mă primesce de slugă. Ca mine nimeni nu-ı pôte ara țearina ce a cumpêrat, căci nimeni nu o cunósce așa de bine ca și mine.

Anica. Mai curênd te-a primi tată-l Floricăi.

Mir. Aș, cu Florica am rupt-o fără de veste. Ea a fost sufletul nemilos, care mi-a spus, că nu mai avem moșie.

Safta. Așa, așa, ca și Guța Bălan. Sê prinse să îndrepteze o prăjină, care sê încovăiasse și o frânse 'n două. Na ți-o frântă, cam deres-o.

Anica. Lele Saftă, pildele D-tale nu sê potrivesc la tôte.

Safta. Ca și nucile lui Zosim, care erau bune la mâncat, dar în părete nu sê potriveau. Vê las, căci vêd că nu-s de nici o trébă aici. (Ese).

SCENA X.

Precedenții, fără Safta.

Anica. Miróne, vreaŭ să-ți vorbesc.

Mir. (posomorit). Să mă mângăi? Zadarnică încercare.

Anica. Și totuși voi încerca, marea cu degetul cum ȃice lelea Safta. (Sede jos). Nu ședi și D-ta pe un scaun?

Mir. (șede jos). Voi aștepta aici, până va veni bunicu-tău.

Anica. Da, ședi (să încercă a vorbi mai departe dar nu póte?

Mir. Ce ți-e Anică? Ar crede cineva vedându-te așa de buimăcită, că tu ești urmărită de sórte, ér nu eă. Na étă, acum te-a podidit lacrimile. (Să încercă a-i trage mânilé cu care Anica își acopere fața. La o parte). Orb am fost eă până acum, oră ved acum ca un orb, căruia i să nălucesce ceva? (Tare cu voce mângăiátóre). Ci vină-ți înfire Anica! Iacov are să soséscă îndată, ce va ȃice, decă te va găsi așa?

Anica. Iacov? De n'ar mai fi fost să fiă și de n'ar mai veni p'aicea. Ah, cât sunt de nenorocită, cât sunt de părăsită.

Mir. Tu părăsită? N'ai tată?

Anica. Ah, bietul tată! Da, Dumnia lui, ar vrea să mă ajute din totă inima, dar ce poate împotriva bunicului, el care tot de-a-una a făcut după porunca acestuia?

Mir. Ş'apoi mă ai şi pe mine Anică. Eu-ţi sunt cel mai bun prieten. Tu nu eşti ca cele lalte fete. Ş'apoi prieteşugul meu nu sémănă cu alte prieteşuguri. Spune-mi, unde te dore! Dacă te pot ajuta, sunt gata a o face. Sciî bine, că tot de-a-una m'am înţeles cu tine, ca şi când am fi avut numai un cuget şi o simţire împreună. Fi cu încredere în mine, îţi sunt prieten din totă inima, din tot sufletul meu. Nu mai plânge Anică, că-mi seci inima.

Anica. Ah Miróne cât sunt de nefericită, sëraca de mine.

Mir. De ce? Spune-mi de ce? Pe sufletul meu, martor îmi este unul Dumneşeu, nu sciî ce n'aşî face, numai şi numai să nu te mai vèd cu lacrimi în ochi şi obraji-ţi rouraţi de ele.

Anica. Bunicul, veđi bunicul, sè pòrtă cu mine mai rău de cât cu vitele sale. În zadar m'am trudit, ca să aduc puţină ticiă în casa noastră. Crede-mè, că aşî fi luat lumea 'n cap, dacă... dacă... .

Mir. Dacă... spune mai departe Anică!

Anica. Dacă... nu l'ai fi însoțit pe Iacov, de câte ori a venit să mă vedă.

Mir. Eă?... Așa dar... așa dar...

Anica. Of Miróne, știu de bine, că ceea ce fac eă acum, nu-mi șade bine. O fata ca și mine, nu trebuie să vorbescă ea mai întâiu flăcăului pe care-l iubesc.

Mir. Scumpa mea! (Vrea s'e îmbrătoșeze).

Anica. Lasă, lasă! Să-ți spuî păsul, să-mi vërs amarul. Nu crede, că n'ași sci cum trebuie să se porțe o fată cum se cade, ori că ași fi o nerușinată! Dar din cea dintâia clipelă în care te am vëdut, când am sosit a casa, tot numai la D-ta m'am gândit și numai pe D-ta te-am dorit și inima mi s'ar fi nădușit în mine, dacă n'ași fi putut să-țio spuî acum. Căci mi-am đis, dacă ar sciî Miron, cât îl iubesc, póte m'ar iubi și el pe mine. Ear decă ți s'ar scârbi de mine fiindcă ți-am spus asta... ași muri.

Miron. Veđi, veđi și eă prostul de mine, am alergat după alta, până când norocul și fericirea m'așteptaă aici cu brațele deschise. Și după cine am umblat? După o deșiuchiată, după un păun, care se umflă în pene, când te apropii de el și care mi-a rîs în față când s'a apucat să-mi

spue, cum m'a lăsat tată meŭ pe drumuri și după ce a rîs m'a batjocorit, ȃicîndu-mî să mă mîngăi, căci îmi va rămănea bălțata, care-mî va fêta un vițel de aur.

Anica. Așa te-a batjocorit nerușinata? O Miróne eŭ tot de-a-una numai cu bine m'am gîndit la D-ta.

Mir. Netotul de mine! Cum de n'am înțeles. Cum de n'am gîcit, pentru ce mă rugași mai adineaorea, să nu mă sfădesc cu bunicul tēŭ?

Anica. Eŭ cred, că l'ai îmblîndi până și pe Domnialui, dacă n'ar fi Iacov, numai dacă n'ar fi Iacov.

Mir. Și dacă n'ar fi făcut tată, ceea ce a făcut.

Anica. D-ta Miróne, ții mult la satul nostru.

Mir. D'apoî nu m'am născut aici, și mōștele sermanei mame mele nu zac în curtea bisericeî din ăst sat. Sciŭ ce este străinătatea, că am gustat-o, nu ași ȃice că mi-ar fi urât de ea, dar să nu m'ai aud tócă, să sciŭ, că n'am să-o mai aud nicî o dată, mî-ar șfășia peptul, cât îl veđi de tare și mare.

Anica. Ah Miróne, mă faci de rușine, dar de acum înainte, nu voi avea altă voință de cât voința D-tale.

SCENA XI.

Precedenții. Safta. Iacov, (sficios să opresce la ușe).

Safta. Eată-ți ibovnicul. Veți cum a încremenit lângă ușe. Afară umbra de colo până colo și când mă zări, nu mă întrebă de tine Anică, ci de Miron.

Mir. Ce ai fertate?

Iacov. Păi... pe semne nici nu ști, de stai așa aproape de Anica.

Mir. Ce să știu, orî îți pare rău, că mă veți lângă ibovnica ta?

Safta. Și Iacov deschide vorba tocmai ca țiganul. Îți mai trăiesce épa, ce-ți a crepat astă vară, Rumunaș? Cum să mai trăiescă, decă a crepat! Vorbă să fiă, dă-mi o lulea de tutun!

Iacov. Ci că lelea Susana dicea, ca Anica ar avea pojarul. Nu ți-e frică Mirone că se va lipi și de tine.

Mir. (zimbesc). Dacă ași fi știut de mai nainte, póte mî-ar fi fost frică și mie. Acum este pré târziu, căci simț cum m'a luat și pe mine pojarul Anicai.

Iacov. Ce păcat, o să vă ciupescă fața.

Anica. No veți Iacove ș'apoi n'o să-ți mai plac ciupită de pojar.

Iacov. Dar de nu!

Safta. D-tale îți place de viersul ei, poți și de zestrea ce o așteptă, mai ales de când s'a sporit cu lunca cea frumoasă.

Mir. Ci lasă-l să plece, babă, nu vezi cum se trage tot mai aproape de ușe. Mă mir, că ai îndrăznit a intra Iacove.

Iacov. D'apoi m'a mințit baba, că Anica n'ar avea nici un pojar.

Anica. Te-a mințit, dar tot o dată a grăit și adevărul. Pojarul meu nu este cum îl scii D-ta. Dacă a cuprins o părechie de óreni, nu se mai lipesc de alți. Nu-î așa Miróne?

Mir. Ba este tocmai cum dici. Nu te teme Iacove, de mă va ciupi pe mine, nu te va ciupi și pe tine.

Iacov. Ba deú, nu glumesci?

Anica. Nu, nu glumim. Ședí colea mai depărcior de mine. Eú-mí voi lua fusul și voi tórce.
(Face cum a dis)

Iacov (șade pe un scaun depărtat de Anica și Miron).
Dacă-î așa, să mă mai încăldesc puțin.

Safta. Ha, ha! Frica păzesce pepenií. Ce di-cală potrivită, Pepene te numesci Iacove, nu-î așa?

Iacov. Hei, așa mă numesc și ce-ți paza babă. (Pausă. Miron și cu Anica prin jocul lor mut își arată bucuria, că se pot înțelege). Ați făcut foc, bine ați făcut, căci p'afară umblă un vânt rece, de te pișcă la piele.

Anica. Da.

Iacov. Bune lemne, ean veți ce blane zdrene, sunt de fag, nu-i așa Anica!

Anica. Da.

Iacov. Nu-i nici un lemn ca fagul la ars. Dă jăratec bun.

Anica. Da.

Iacov. Și noi avem numai fagi pe gorganul din spre Pétra Arsă. Câți or fi la număr, nu vă pot spune, că n'am putut merge nici o dată până la capetul făgetului nostru.

Safta. Scii că-mi pari tocmai ca Mălaiū.

Iacov. Dumitru a lui Filofteiū Mălaiū polecrit Prostul!

Safta. Da, tocmai de el am să vă spuī ceva. Pe când umbla la Reveica lui Nasture, pe care a luat-o de întâiā nevastă... n'ai cunoscut-o, căci eraī încă băiat mic când a murit. Ci-că venia Dumitru la Reveica, dar nici că se uita la ea, ci privia mereū țintă la pārete așa încāt Reveica îi dīse: Cāte sunt? Ce să fiā? Cārāmiđi în zidul pāreților, orī n'ai venit, ca să-i numeri.

Iacov. Nu sciũ ce-mi trãncãnesci, dar sciũ cã pentru o slujnicã ce ești, faci vorbã pré multã.

Safta. (zimbînd a batjocurã). Pãi, D-ta ai trebui sã mergi la Holbav, ñic, cã acolo poti gãsi șese neveste de un zlot.

Anica. Iacove, de mult eram sã țî-o spuĩ. Ești pré bun, de viĩ sã-mi țîi de urãt, și vedĩ D-ta, n'ași vroĩ sã te înșel. Décã cauți o nevasta, mi-e témã, cã-ți pierdĩ vremeã cu mine. Eũ una n'am de gãnd sã mē mãrit dupã D-ta.

Iacov. (cascã gura).

Safta. Ce stai așa cu gura deschisã, vreaĩ dórã sã prindĩ musce, nu vedĩ, cã nu mai sunt?

Iacov (cãtrã Anica). Șirétã, cu d'al d'astea vreaĩ sã mē prindĩ.

Safta. Sã te prindã? Dar nu înțelegĩ omule, cã tocmai vrea sã-ți dea drumul?

Iacov. Tacã-ți gura. (Cãtrã Anica). Sciũ de bine, cã țîi mult la mine, ci-cã dórã am ochiĩ în cap. Póte cã nu sē pré vedé, dar am mai multã isteție în vírful nasului, de cât alții în tot capul lor. Sciũ ce ved, ș'apoĩ înțeleg ce aud.

Anica. Crede-mē Iacove, cã nu vreaũ sã mē mãrit.

Mir. Minte, orĩ m'aũ mințit ochiĩ ei?

Iacov. Doar' îți pare, că pré zăbovesc mult, de nu te-am pețit până acum Anică.

Safta. Na, cu asta îmi aduci a minte de Manole Graur.

Iacov. Dacă te amesteci în vorba nóstră, fă bine și răspunde pe scurt cu da sau ba. Îi pare rău Anicăi de zăbava mea.

Safta. Manole Graur și el umbla după Sabina, bună óră cum umbli și D-ta după Anica. Sabina însă s'a măritat după altul, cum va face și Anica. Dar pe vremea, de care vă ȃic, Sabina se plăcea cu un berbant. Intr'una din serí berbantul ședea lângă ea în casă p'intunec. Numai éta-l pe Graur la feréstră. Deschide Sabină. Nu, că tocmai staă să mă culc. Lipesce-ți cel puțin obrazul de crepătura lodului, ca să te sărut. Sabina ia curênd lingura cea mare, cu care mestecase în fiertură și o ține la crepătură lodului, ér Manole o sărută cu foc. Ce vêrtos obraz mai ai Sabină, dar ai mâncat păstări cu usturoiă.

Iacov. Ba ȃeu nu sciă de ce-mi povestesci mereū la prostiă.

Safta. D'apoi la dracu, mai sciă și eū, de ce ți le spuī tocmai D-tale. Ean ca să ne trecă de urit.

SCENA XII.

Precedenții, Moise.

Moise (cu ochii țintiți la pământ). Aici este Miron?

Mir. Eată mē-s.

Moise. Te-a bătut Dumnedeu.

Anica. Bunicule!

Moise. Ce îndrăznesci nemernică. Da, l'a bătut Dumnedeu, i-a luat pe tăta-sēu nespovedit și necuminecat.

Mir. (sare de pe scaun). Tata mort?

Toți (sculați). Mort?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cortina.

ACTUL III.

SCENA I.

Moise. Notarul.

Moise. Am dat în cursă, m'a prins Pepene. Ce cap sec am avut, când m'am împrumutat de la dēnsul. Acum mē va juca cum o vrea el.

Not. De adi într'una sē împlinesce sorocul la zăpisul ce i-ai dat pentru cele două spre decesute de galbeni.

Moise. Vedī, vedī... sē împlinesce. Eū credeam, că până la soroc vom fi de mult încus-

criți și că-mi va da pace cu banii. Dar afurisita de Anica. . .

Not. Nu o blăstăma, căci al cui sânge curge în vinele ei, de nu vrea să scie de cât de voința sa?

Moise. Este sângele meu, ai dreptate, este sângele meu. Și ȃici, că decă nu voi plăti, imi va bate toba la lunca cea frumoasă.

Not. Pepene e turbat, că n'ai putut sili pe Anica.

Moise. Nu ma'r fi prins decă ași fi sciut, că Iacov este atât de nesărat, în cât trebuie să ți să facă scârba de el.

Not. Ba să mai ȃici, Iacov este un târăiă brîu.

Moise. Este o vită încălțată. Auđi colea, să-ți trebuiască ție un fěrtat, ca să vii cu el, în casă la o fată pe care o placı? Și ce fel de fěrtat? Un Miron, a lui Mihaı Barbu, care nici una nici două, s'a folosit de prilej și a tras pe Anica de partea sa, până când blegoșatul de Iacov nu îi spunea fetei de cât de lunca cea verde, ba de cióra, pe care n'o poți zări la capetul moșii, ba de făgetul cu fagiil cei nenumărați, ba de boi, ba fěnații. Cu d'al d'astea ameteșci tu capul nepóte lui Moise Brusture? Cu laude grețóse faci tu

să-î ticăie inima mai iute. S'o fi luat-o coala în brațe, s'o fi strins-o...

Not. Hei, hei, ore Miron s'o fi strins'o vr'o dată în brațe?

Moise. Cum a făcut, cum n'a făcut, destul că Anica móre după el.

Not. D'apoi densusul și-ar da și cămașa pentru Anica.

Moise. Vorbă să fiă.

Not. Crede-mă moșule, că Miron stăruesce să te scape din ghiarële lui Pepene.

Moise. Ca să mă puiă el la mână.

Not. Ba s'ar multămi cu Anica.

Moise. Veđi bine, s'ar multămi, căci pe lângă Anica cu vremea ar căpëta și Brustureniî. și lunca... dar uit, vai de mine, că pe asta are să mî-o puiă la tobă, numai de nu-mî va înghiți și moșia cea laltă.

Not. Hai să đicem, că Miron ar fi în stare să te scape din năcaz, ai primi, moșule?

Moise. Sunt pré bêtrân, ca să mă mângăiū ec'așa fără nici un temeiu. Ochiul ved inima cere, ce folos că nu-î putere. Ori a dat Miron de comóra tată-sëu?

Not. Nu sciū dacă a dat de comóra, dar atâta sciū, că e în stare, a te scăpa din năcazul

în care ai picat, în minutul când ai luat bani de la șiretul de Tudor.

Moise. Șiret să fiă ôre?

Not. Ca și vulpea.

Moise. Orî eũ mai prost de cât chiar fiu-sëũ Iacov, care o să-și riđă acum de noi, dar mai ales de mine, căci n'am fost în stare a înfrânge, cerbicia Anicăi.

Not. Te-a orbit patima moșule. Vină-ți în fire, mai este vreme, orî de unde nu, îți papă Tudor Pepene lunca, dacă n'a putut s'o capete de zestre pentru fiu-sëũ. O să ți-o pape, căci în sat la noi nu e nimeni în stare a cumpëra o moșie scumpă, ér streinî nu vor veni, tocmai acum când nu pôt trece rîul, podul nefind încă gata, și vadul stricat.

Moise. Să nici nu vie nici un strein, să se încuibe între noi. Atunci mai bine să-i fiă de cap lui Tudor.

Not. Amin. Eũ unul mî-am făcut datoria față de D-ta moșule. Te-am vestit de hotărîrea judecătîi și de sorocul vëndărei. Acum trebuie să-mi ved de cale. (La o parte), Până acum ar fi putut sosi Miron.

Moise. Îți fôrte multănesc de dragoste, Dom-nule notareș, deși nu-mi pôte aduce nici un folos.

Not. Ce, — dacă mi-ar fi dat să pot, precum nu pot, n'ăi avea să te plângi de mine.

Moise. Să mă plâng de D-ta? Dómnne feresce Domnule notareș.

Not. Vorba vine.

SCENA II.

Precedenții. Susana.

Sus. Este drept, tată dragă, este drept!

Not. Ai auzit și D-ta. Cine ți-a spus?

Sus. Iacov a lui Tudor Pepene. Să laudă 'n gura mare în tot satul, că ai să-i plătesci pentru rușinea, ce a pățit cu Anica.

Moise. Așa se laudă ticălosul și încă în gura mare?

Sus. Eă însă i-am astupat gura, i-am făgăduit, că voi schimba gândul fetei.

Moise. Hei că deă nu vei putea tu, ceea ce n'am putut eă!

Sus. D-ta ești om, un om cu minte și pățit, dar nu scii, cum să te ia! pe lângă o fată mare.

Moise. Cu Anica n'o scoți la cale.

Not. Și eă trebuie să întăresc ăisa moșului. Dar acum vă las cu bine (la o parte). Trebuie să ved unde zăbovesce Miron (Ese).

Sus. Vai ce rușine, ce rușine pe tot neamul nostru . . . , să ajungem la tobă. Mă mir cum de o mai suferi în casă.

Moise. De Anica vorbesci?

Sus. *(mirată).* D'apoi de cine? Nu ea ți-a adus acésta năpaste pe cap?

Moise. Hei, hei, pe cap deū! Dacă ar fi Safta de față ar dice, și cu drept cuvânt ar dice: capul face, capul trage.

Sus. Așa este, să tragă dară capul, care a făcut acest rău. Atară cu Anica. Nu te teme. Chiar dacă ar merge și Stan cu ea, singur tot nu vei rămânea.

Moise. Ean ascultă Susană, pré îmi duci grijea, mai ales de când Anica a venit éráși a casă.

Sus. D'apoi nu-ți sunt fică și nu trebuie să mă îngrijesc, ca să scapi de beleaua cea mare, ce ți-ai adus cu Anica în casă.

Moise. Să ședem strîmb și să vorbim drept Susană. Ce vină are Anica, dacă eū om bêtrân m'am lăcomit la avutul altuia și am cumpêrat ceva, fără să am banii de lipsă ca să plătesc. Anica este de vină ore dacă m'am împrumutat de la Tudor, ca să plătesc pe Miron și pe frate-sēū, cari nici că m'aū zorit de banii?

Sus. Dómnne sfinte și fără de mórte, cruce trebue să-mi fac, ca să nu-mi es din fire. D-ta tată, D-ta să ții parte Anicăi, ba să te mărturisesti chiar vinovat în locul ei.

Moise. Și óre n'am cuvânt s'o fac? Dacă am fost lacom, trebuia să fiu și fățarnic, ca toți lacomi. Eú însă am rămas cum am fost, bádăran și fără de îndurare. Cum m'am purtat cu Miron, care avea tot dreptul să mă ia la ochi, ba să mă dea la toți dracii chiar, căci l'am scos din stăpânirea moșii părintesci.

Sus. E drept că Miron scie să lățărăscă, dar ce zor ai avea D-ta, ca să te faci pisică blândă la bētrânețe, să-l faci pe plac tocmai lui Miron, unui păcătos, fără nici un Dumneđu.

Moise. Tu ȃci și ai ȃsi-o în tot de-a-una.

Sus. Numaí eú? Dar toți pravoslavnicii o spun, până și bietul tată-sėu, Dumneđu să-l ierte, o striga în gura mare.

Moise. Ce-ı drept, noi cari ținem la obiceiurile nóstre cele vechi, nu ne-am putut împăca nici o dată cu apucăturile lui Miron, pe care le-aú deprins în lumea cea nouă. Dar în sfērșit și Anica tot din lumea nouă este.

Sus. Vai de mine, ce-s vorbele astea? Tată, ți s'a suit sângele la cap.

Moise. Cu alte cuvinte sunt nebun, nu-î așa tu mă ții de nebun? Mai scii dacă nu mi-am pierdut mințile?

SCENA III.

Precedenții. Miron.

Mir. (întră cu o pungă de bani în mână). Am audiat moșule. Să nu-ți fiă cu supărare, că ți-o spun așa fără de veste. Am audiat, și m'a scos din fire.

Moise. D'apoi pe mine!

Mir. Așa, așa, badăranul de Iacov să fi îndemnat pe tată-său la acest pas neomenos?

Moise. Dar de Iacov, este pré prost pentru așa ceva. Tătine-său, fârtatul Tudor Pepene, vrea să puie mâna pe moșia ta cea părintéscă, și să-și răsbune tot o dată asupra mea, că n'am fost în stare a cuminți pe Anica.

Sus. Bine că nu este aicea Anica să te audă.

Mir. Lele Susană, te sciam de partea mea.

Moise. Fiă-mea este de partea aceluia, care mă póte mai bine desbina cu fiu-meu și cu nepótă-mea. Nu-ți mai viri códa în treburile mele, cară-te d'aici Susană; piei-îți dic!

Sus. Mă duc, mă duc. (Dă să plece, dar' nu se îndură).

Moise. Hei bine, n'ai eșit încă?

Sus. Eacă es. Mă duc drept la Iacov, să-l aduc aici, să-ți spuie, să audî din gura lui, să scii, că nu-i dapă cum cređi, și nu-i drept ce veđi, căci Miron numai se preface ca și cum ar fi de partea D-tale, și te momesce numai cu punga, ce are în mână.

Moise. Plecat-ai?

Sus. Mă duc, mă duc. (Ese).

SCENA IV.

Precedenții, fără Susana.

Moise. Este dară cum imi spuse notaresul. Nu l'am cređut și totuși pare a fi adevărat. Imi aduci bani în punga ceea? Tu bani mie?

Mir. Așa, — îți aduc, ca să te scap de rușine. (Pune punga pe masă).

Moise. Să mă scapi de rușine? (Pausă). Îți mulțamesc Miróne, îți mulțamesc, și deũ vreai să mă ajuți tocmai tu de la care nici o dată nu m'ași fi așteptat. N'am plâns de nu țiu minte de când, dar acum la vederea ta și la vederea acelei pungî, așa tare m'am îndoișat încât... Deũ lui Dumneđeu am început să lăcrimez... ca un copil, ba ca un unchiaș neputincios, așa, ca un moșneag neputincios.

Miron. Bine te-am cunoscut eũ moșule, sciam că nu ești atât de aspru precum părea!

Moise. Hei bine, bine! Țic!, că vrea! să mă scapi de rușine. Este rușinos să-mi vîndă moșia la tobă, dar n'ar fi óre mai mare rușinea pentru mine, dacă ți-ași primi banii tîi.

Mir. (La o parte). Étă pentru ce am încercat mai întăiũ la nea Tudor. (Tare). Îi daũ cu inima curată.

Moise. Sciũ, sciũ Miróne, căci dacă n'ași scii cređi tu că ași sta la cumpene? Nu te ași scóte din casă-mi cu banii-ți cu tot, cum ași fi trebuit să-l scot pe Tudor Pepene, când mi-a venit întru ajutor, ca să mă plătesc de vol.

Mir. Crede-mă moșule, că dacă ași fi silit, să duc punga acea érași a casă, m'ar durea mai tare de cum m'a durut, când am auđit despre vîndarea moșiei nóstre.

Moise. Să-ți primesc ajutorul, să nu ți-l primesc? Dacă ași întreba pe Anica, sciũ de bine că ar Țice da, și tot atât de bine sciũ, că Susana ar răspunde ba.

Mir. Doar nu te ve! uita D-ta în gura fiicei D-tale, care singur Țic!, că vrea să te desbine cu cei ce se apropie de D-ta.

Moise. Ci-că nici nu-mi pasă ce va Țice. Susana, dar veđi și satul va Țice ca și dînsa.

Mir. Ce ai D-ta cu satul?

Moise. Ce să am? Ean ce ai și tu, ce are tot omul, care ține la omenie. Nu ȃici, cã ai venit să mē scapi de rușinea? In ce stã rușinea, aũ nu în hula satului? D'aceea am trãit ca om cinstit, ca să nu-mi pese de ceea, ce să ȃice de mine și de faptele mele? Dēcã am muncit, am adunat, am păstrat și m'am trudit, ca sē mē deosebesc în bine de ceilalți, ore numai de dragul meũ am făcut-o? Pot eũ să mãninc tot ce am grãmãdit, nu, și totuși grãmãdesc mai departe, ca să ȃicã satul, cã sunt bogat și, trecēnd prin mijlocul semenilor mei, să sē uite în urma mea, și să sē gãndescã, ce om harnic, ce om de trebã, ce om cu minte. Ș'apoi să nu-mi pese, dacã acum s'ar porni d'o datã să ȃicã, l'am cređut om harnic, de trebã și cu minte pe moș Moise a lui Stan Brusture, dar ne-am înșelat, cãci nu este de cãt un om scump, și-a dat sufletul pe o pungã de bani, Miron l'a cumpērat.

Mir. Așa nu vor vorbi de cãt numai gurele cele re'e

Moise. Care-s bune și care-s rele. Te laudã, is bune, te judecã, is rele. Vorba Romãnului, și-a gãsit sacul, petecul.

Mir. Aşa, ar fi pôte, dacă cu o mână ți-ași da banii ér cu cea laltă ți-ași lua pe Anica din casă. Eü nu voi face așa. Voi aştepta, până ce vei bine voi, să mă răsplătesci.

Moise. La tôte aï un răspuns Miróne.

Mir. Un răspuns și un prepus. A nu mai face de ađi înainte nimic, fără încuviințarea D-tale moșule. Dacă am fost până acum sburdalnic, voi fi cumpêtat d'acum înainte, dacă am cređut, că tot ce sbóră să și mănăncă, mi-am luat séma că nu-ı așa, dacă am cređut, că tôte câte le citesci prin cărți sunt sfinte, vöd acum că pățania prețuesce mai mult de cât povețele iscusitilor. Cred că de acum înainte ne vom înțelegé moșule.

Moise. Așa cred și eü, căci vöd acum, că multe din născocirile vóstre, is bune, că cartea, carte remâne și une-orı își ține loc de pățania unei vieți întregi.

Mir. Bine am făcut, dară că l'am rugat pe Domnul notares șă vină aici, șă te scăpăm de nēcaz. Spunea că are șă fiă aici. Eată-l.

SCENA V.

Precedenții. Notarul.

Not. (cătră Miron). Bine că te întâlnesc în fine. Umblarăm ca rótele de la car unul după

altul, fără a ne putea ajunge. Înțelesu te-ai cu moșul.

Moise. Înțeles, căci e mai bun de gură de cât mine.

Not. Deci nu mai ai lipsă de mine Miróne.

Mir. Ba mai stai puținel, nu am isprăvit încă cu desăvârșire. Ce a fost mai greu, am pus la cale. Moș Moise s'a împăcat cu mine, și-a călcat pe inimă și-mi va primi ajutorul, a rămas însă, ca să-î dăm în adevăr acest ajutor, ceea ce nu voi putea face fără D-ta.

Not. Adică nu v'ați tras încă séma unul cu altul.

Moise. Am să iscălesc vr'o carte lui Miron, pentru banii cu care mă împrumută.

Not. Și asta, dar mai este vorba și de alt-ceva.

Mir. Spune-î D-le notar, cum stă tótă tréba.

Moise. Nu mi-ai spus tóte Miróne? Pe semne umbli cu mîța 'n sac. Să nu cređi însă că voi fi tot de-a-una prostul, carele am fost, când am primit banii cu cari m'a îmbiat fěrtatul Tudor, prefăcut acum în de réul voitorul meu.

Not. Adă-ți a minte, că eū am fost acela, care te-a povățuit să te feresci de Tudor. Dacă mă ascultaî nu dădeaî în lațul ce ți-a întins, ér

dacă mă ascuți acum și te încrezi în Miron, scapi . . .

Moise. (bui măcit), Te știu om de treabă, om cum se cade Domnule notareș.

Not. Nu-ți destul să mi-o spui, trebuie să mi-o și dovedești, făcând după povața mea.

Moise. Să fac, să fac.

SCENA VI.

Precedenții. Susana. Iacov.

Sus. Vină Iacove și spune, fost-a Miron ați pe la voi. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iac. Ci nu mă lua, cum ia vântejul pulberea de pe cale.

Sus. Fost-a Miron ați pe la voi?

Iac. Fost.

Sus. Cu o pungă de galbeni în mână.

Moise. Ce va să zică asta?

Sus. Ci-că ți-am spus-o, când m'am dus d'aici, voiesc să dau pe față minciunile și mișelia lui Miron.

Not. Așa vorbești de Miron?

Mir. Vezi așa, și nu mai departe de cât ați dimineta mi s'a jurat, că tot de-a-una mi-a ținut și-mi va ține parte.

Sus. Eă parte unui mişel, care a pus de gând să sărăcăscă pe tată-meă? Nu ăic, că n'am fost de partea ta, dar acum nu mai sunt, cĂci am descoperit mĂrşăvia ta. Tu nu umbli după Anica, tu vreaă numai Ńi numai să puă mĂna  răşă pe moşia pĂrintescă. S'a tocmit cu Tudor, pentru ea.

Moise. Aşă?

Sus. Aici stă Iacov. Să spuiă dacă Miron nu s'a încercat în tot chipul, ađi, îndată după ce a eşit svonul, cĂ să va vinde cu judecată lunca cea frumoşă, să înduplece pe nea Tudor Pepene să-i dea lunca Ńi nu l'a îmbiat cu o arvună de 600 de galbeni?

Moise (cĂtră Miron). Tu ai dară numai 600 de galbeni, bine ăici, trebuiam s'o cunosc după mĂrimea pungii. Cu 600 de galbeni nu mĂ poă ajuta să scap de Tudor, la ce ai venit dară cu ei la mine?

Sus. No veđi, veđi. Te-am prins cu ocaua mică Mirone, Ńi-a găsit sacul petecul, mai ăi ceva, dacă ai ce ăice.

Mir. Eată ce am să ăic. Cum am aflat ce vrea să facă moş Tudor, am luat punga cu 600 de galbeni, ce mĂ-aă rĂmas moştenire, jumătate din banii pe cari mi-ai numărat moşule după mortea tată-meă, cĂci cea laltă jumătate a luat

frate meŭ, — am luat punga, am alergat la moș Tudor și l'am rugat s'o primescă și să amine vîndarea, pînă-mi va trimite frate-meŭ și cea laltă jumătate. Dacă s'ar fi învoit, ai fi scăpat moșule de rușinea vîndărei cu toba, dar n'a voit.

Sus. Tot una ar fi fost, căci dacă ar fi voit Tudor, tata ar fi căduț din lac în puț, ba mai rău, căci nea Tudor n'așteptă de cât o singură vorbă, ca să se 'mpace cu D-sa.

Mir. O vorbă rostită din gura Anicăi, eŭ însă n'aștept nici o vorbă.

Moise. Nu, fiindcă cu Anica te-ai înțeles, ér prostul de mine, eŭ eram p'aci, p'aci gata să mă înțeleg cu tine.

Mir. Of veđi, acum îmi este mai amar ca orî și când, că răposatul tată-meŭ, a făcut comoră din avutul seŭ și a ascuns-o de nu am putut da nici o dată de ea. Of, m'am temut eŭ de greutate, m'am așteptat la o luptă împotriva trufiei D-tale, dar ca să cređi așa de o dată în minciunile fiei-tale, să le cređi fără nici o chibzuire, la una ca și asta, nu m'ași fi așteptat eŭ nici o dată.

Sus. Auđi colea, eŭ mincinosă? De care parte este adevărul? De a lui, orî de a mea? Nu este cu ochi și sprîncene, că Miron e un taler cu

două fețe? M'ași prinde pe orî și ce, că a dat de mult de comóra tată-sěu și că să prefacă numai dîcînd, că are numai 600 de galbeni.

Iac. Măi Miróne, de astă dată ai sfeclit-o. Ia-ți sacul și hai să mergem.

Mir. Tacî, nu mă mai înfierbênta și tu.

Moise. (Ia punga și o ține sub nasul lui Miron). Na-ți baniî și cară-te cu ei.

Sus. Dă-l afară, ia-l de pept! Pe el Iacove!

Iac. Eă pe el? N'ași scii pentru ce! Bateți-vě voi în parte, eă unul nu mă amestec.

Sus. Ce fel? Te lapedî de Anica.

Iac. Tocmai ca și de satana. Nu-mî mai pasă de ea. Lunca va fi a nóstră și fără de voia vóstră, ha, ha. Ce-î drept nu-î păcat, dacă m'ar ruga Anica, m'ași învoi să-mî fie rězașă, ha, ha.

Moise (pune punga ér pe masă). Nu rîde așa netotule, căci de veî îndrăzni a isbucni încă o dată în hohotul těu cel sec, Țeă lui Dumneđeă, că-ți frâng tóte ósele din tine.

Not. Domolesce-te moșule, lunca cea frumósă tot a D-tale este...

Sus. (intrerupend). până de ađi într'una, când o va pune la tobă.

Not. Ba până în veciî vecilor. N'ai de cât să primescî baniî ce ți-aă adus Miron.

Moise. Chiar de îi ași primi, nu-s de ajuns.

Not. (cătră Miron). Bine frate Miróne, nu i-ai spus încă planul nostru? Veđi bine că nu, căci dacă îi ai fi spus, nu ar fi putut crede în minunile Susanei.

Moise. Ce fel de plan? Vorbele D-tale D-le notareș, în loc să mă dumerescă, numai mă încurcă și mai tare.

Mir. A fost vorba' între noi, adecă între mine și Domnul notar de vinul D-tale moșule.

Sus. Altă batjocură.

Not. Nicī vorbă de batjocură, aici e vorba de scăpare din un necaz mare.

Moise. Ce, dór vroiti să-mi vënd vinul?

Sus. (cu batjocură). Aũ vreai să-l cumperi Miróne, orī tu lacove, ce đici lacove?

Iac. Avem din destul, nu ne trebuie vinul altora nicī de pomană măcar.

Moise. Îmī pare, că v'ați apucat să vă bateți joc de mine.

Mir. Ba nu moșule, dacă vinul D-tale prețuesce 1200 de galbeni fiți fac eũ baniți trebuincioși pe lîngă suma ce o am.

Moise. Auđi colea, să-mi vënd eũ vinul pe jumătate preț.

Mir. Ba nu, n'ai să-l vinđi. Domnule notar imi dai voie să merg la canțelarie și să vorbesc pe tilifon la oraș?

Not. D'apoi bine sci Miróne, că tocma așa ne-am înțeles împreună.

Moise. Ce va mai fi și asta? S'ajung și în gura tilifonului?

Mir. Vină cu noi moșule, pe drum mergând, îți voi spune, ce am de gând.

Not. Haidem, dar nu lăsați punga plină pe mėsă.

Moise. Ia-ți punga Miróne. (La o parte). Dacă n'o ia e rău, dacă o ia e și mai rău!

Mir. Fă bine moșule și grijesce-o undeva, până vom avea lipsă de ea.

Moise. Hai, ia ți-o!

Not. Ci grijesce o, căci de unde nu, o ducem la canțelarie și nu e bine să ne vadă lumea cu ea.

Moise. Fiă dar! (ia punga și o grijesce).

Sus. Vă duceți cu toți și lăsați casa singură?

Moise. Unde dracu e Anica? Stați aici Susano, până va veni ea, saū până mă voi întorce eū.

Sus. Singură să rămâiū, nu, Dómne feresce, dar sci ce Iacove, stați cu mine.

Iac. Păi să staū, de ce nu; să mă iaū ȓiua bună de la Anica, căci sciū de bine, că nu mai

are să-mi vorbescă, după ce vom fi pus la mână avutul lui moș Moise.

Moise. Haidem! (Ese împreună cu Miron și cu Notarul).

SCENA VII.

Susana. Iacov.

Sus. Mai, mai era să-ți frângă tată-meu toate ósele din tine.

Iac. El, el? Audi colea, un moșneag să-mi frângă ósele!

Sus. Și-mi steteai ca o prăjină și înholbai nisce ochi mari ca pumnii mei și l'ai lăsat pe Miron, să-și jóce mendrele, după cum i-a plăcut lui mai bine.

Iac. Ci puteam eu să-l opresc să nu mérgă la tilifon, dacă Domnul notareș i-a dat voie să mérgă.

Sus. D-ta numai tilifonul l'ai luat a minte. Este dar adevărat, că nu-ți mai pasă de Anica.

Iac. Ș'apoi chiar să-mi pese, ce mi-ar folosi?

Sus. Dar de lunca cea frumósă îți pasă.

Iac. Orí îmi pasă orí nu, tot a nóstră va fi. Nu scii lele Susană, să zăresce óre cióra din capăt, dacă stai la celalt capăt al ei.

Sus. Cu ce-ți bați capu?

Iac. Scii că făgetul nostru se hotăresce cu ea.

Sus. Sciū, căci mî-ai spus-o, ba și că aveți atâtea și atâtea miș de fagi.

Iac. Ba deū, câți anume?

Sus. Am uitat.

Iac. Pecat, pecat, căci de mult mă trudesă să aflu.

Sus. Deū mă mir de D-ta, cum îți vine să mai vorbesci de asemenea nimicuri.

Iac. Făgetul nostru nimic? Sciī că ești ciudată.

Sus. Să pôte să fi uitat așa d'o dată de rușinea ce ai pățit.

Iac. Ce rușine?

Sus. Auđi colo, mai întrebă.

Iac. Vreaī să ȃici de amenințarea tată-teu? Asupra lui să-mi resbun?

Sus. Nu, ci asupra lui Miron, căci el este vinovatul, el l'a ațit pe tata, de și-a eșit din fire.

Iac. Miron?

Sus. Da, orī ți-e frică de el?

Iac. Mie frică de Miron? Nicī atâtica, așa să sciī, nicī atâtica. Am să i-o fac, cât de bună.

Sus. No vedī așa. Și ce ai să-ī faci? Să-ī dai o bătaia sfintă. Sciī ce, scóte un ochiū orī amēdouī.

Iac. Ca să mă închiđă, ba eū!

Sus. Bine ȃici, am uitat că te chiamă Pepene.

Iac. D'apoî cum vreaî să mă chieme.

Sus. Orî Pepene orî Bostan tot la una ese.

Iac. Bostan? Ha, ha, Bostan, și Miron își hrănesce bălțata cu bostanî.

Sus. Ce are d'a face bălțata lui Miron cu rësibunarea D-tale, orî ai uitat că vorbim despre asta?

Iac. Ba n'am uitat ha, ha! Sëraca bălțata e sätulă de bostanî! Cum i-ar mai ticni, dacă ar putea pasce în câmpul de tirifoî din luncă.

Sus. Dëu nu sciü ce te-a apucat Iacove.

Iac. M'a apucat un gând de rësbinare. Voi pune pe un argat al meu să scotă pe furiș bălțata lui Miron și să-î dea drum în trifoiî tată-tëü din luncă. Bălțata atâta va mânca până se va face tobă și va plesni, și tot o dată moș Moise se va mânica de mama focului pe Miron, așa să sciî, ha, ha. (Ese).

Sus. (singură). Staî Iacove; unde alergî omule? Ce prost, vaî de mine, ce prost. Auđî colea cu ce vrea să-și resbune, cu o strengărie. Ba deü, mai mare rușinea. O să-mî strice tot rostul, Miron nu glumesce. Cu una cu douë nu-l voi putea delătura, din cale-mî.

SCENA VIII.

Precedenta. Moise. Miron.

Mir. In sfârșit vom da de bani.

Moise. Dar pe ce preț!

Mir. Apoi de, moșule, fără cheltueli asemenea lucruri nu se fac.

Moise. Nu mă plâng eu de cheltuieli, ci mi-e tēmă, că scumpetea de vin, pornită o dată din pivnițele mele, nu s'o mai întorce nici o dată.

Mir. De ce l'aŭ dat Dumnedeŭ? Ca să stea în pivnițē, ori ca să fiă bēut de omeni?

Sus. Vai de mine tată dragă? Dōr nu vrea să te îndemne, ca să-ți vinđi ceea cu ce te mândreai mai mult în lume? Vinurile D-tale cele vechi.

Moise. D'apoi bine ȃce Miron, să le fi ținut cât e lumea. Acum am lipsă de bani, și trebuie să mă ajut după cum pot.

Sus. Să dai vinul pe jumătate cât face?

Mir. De o cam dată nici nu vinde vinul, ci-l pune zalog la banca din oraș. Cum își va putea face moșul banii din altă parte, pe dată își va lua vinul îndărăt, eu însă l'ași sfătui să-l vinđă, de va prinde un preț bun pe el.

Sus. Din tōte cāte mi-aī spus numai atât am înțeles, că tata a ajuns să puiă zalog din

avutul s^{eu}. Aud^ui colea z^{al}og, cum n'am pomenit de c^{at} numai la țigani.

Moise. Ascultă Miróne? Din rău în mai rău. Mai bine las lunca.

Mir. Ar fi păcat, ȕeu păcat. Vin să mai face, dar pământul din c^{at} este nu mai cresce, lumea însă pe ȕi ce merge, s^e sporesce.

Moise. Ai dreptate.

Sus. Să umbli însă cu zălóge, D-ta tată, care până acum n'ai rămas dator nici măcar cu birul.

Mir. Dacă sciⁱ D-ta un mijloc de sc^{ap}are mai bun de c^{at} acesta, spune-l.

Sus. Mijloc de sc^{ap}are? Baniⁱ îți trebue c^{ur}ând tată, nu-ⁱ așa? D'apoi nici pe vin nu îi veⁱ căp^{at}a pe când îți trebue. După cum am înțeles, trebue să-l duci la oraș. Cum veⁱ trece riul cu buțile pline?

Mir. Drace, drace. Am uitat ca de mórte, că podul peste ri^u nu e gata. Veⁱ, veⁱ moșule, dacă nu te împotriveai așa de mult la facerea drumului, podul ar fi gata -- spre folosul D-tale gata.

Moise. Ba din potrivă, dacă nu puneai tu satul la cale, să s^e apuce de acel afurisit drum, nu ne strica vadul și puteam trece vinul prin ri^u.

Sus. Astea-s pricopselile lui Miron. Eă una aşı fugi de el, ca dracul de tămîlă, tată dragă.

Mir. Apele aă secat tare, óre nu sē póte petrece riul în vr'ó altă parte?

Sus. Nu, nu! De când Ńiă minte, numai un singur vad a fost peste riă, acela prin care aşı început a face podul. Cu poveri mai mici, sē duc ei ómenii, dar cu buŃi pline, nu sē póte petrece riul, orí cât de mult ar fi secat apele ei.

Mir. Moşule, du-te de veđi, póte că tot dai de vr'ó trecătóre, ér eă alerg să-mi întorc casa încă o dată cu fundul în sus, dór' de voi da de comóra tată-meă.

Sus. Dacă a fost comóra, aí găsit-o tu până acum.

Mir. Atunci aşı avea bani şi îi aşı fi adus moşului, ca pe ceilalŃi pe carí i-am avut.

Moise. Ba deă, dacă n'aşı fi grijit chiar eă punga cu 600 de galbeni coela în ladă, mai că aşı crede şi eă, că numai íŃi baŃi joc de mine.

Sus. Punga aí grijit-o, dar galbeni să fiă óre în ea?

Moise. De, de Susană, pré te întreci. Am mai umblat eă cu pungi pline şi sciă să deosebesc galbenii de franci fără să-i ved, numai după greutatea lor.

Mir. Haidem moșule.

Sns. Merg și eu, nu mai pot sta, căci m'așteaptă băieții și omul a casă.

Moise. (strigă). Saftă, unde ești Saftă.

SCENA IX.

Precedenții. Safta. Anica. Stan.

Safta. Étă mē-s jupâne.

Anica. Bună ziua Dv. Ați mai venit pe la noi?

Sus. Am venit, da am venit, dar acum ne ducem.

Moise. (cătră Stan). Vină cu mine, să căutăm pe unde să trecem prin riu nisce cară cu butoie pline.

Stan. Cară cu butoie pline? D'apoî prin vad nu le putem trece, căci a început să facă podul pe acel loc, ér altul nu este. Țermurea râului, este pretudindenî așa de înaltă, încât nu putem coborî în el cu car încărcat.

Sus. Veđi că și Stan ȃice cum am ȃis eu.

Moise. Să nu mai perdem vremea cu vorbe, haidem.

Mir. Dacă nu-ți este cu supărare moșule, voi lua și pe lelea Safta și cu Anica cu mine, ca să-mi ajute, să întorcem casa cu fundu-n sus.

Femeile sè pricep mai bine la astfel de lucruri, dar dacă dau ele de comóră.

Moise. Póte să mérgă, dar nu lăsați casa singură.

Mir. Vom aștepta, până vă veți întórce.

Moise. Bine, nu vom zăbovi mult. (Ese urmat de Stan și de Susana).

SCENA X.

Miron. Anica. Safta.

Anica. Cum s'a schimbat bunicul, Dómnne sfínte, cum s'a schimbat. Să mă lase el să merg a casă la D-ta.

Mir. D'apoi este vorba să căutăm după comóra tată-meu, Dumneđu să-l ierte. Eú destul am căutat, dar dacă-ți fi voi mai cu noroc de cât minie.

Safta. Vorba lui Pavel: ia-í de unde n'ai.

Mir. Tata când a murit a avut de bună sémă baní, dacă nu alți, cel puțin pe aceia, ce i-a dat moș Moise din prețul luncei. Dar nu sciú unde îi a pus. Parcă îi au înghițit pámêntul. Acum însă am mare zor să dau de ei, căci îi-am fágăduit moșului.

Anica (cu bucurie). S'a împăcat bunicul cu D-ta, ba deú, s'a împăcat?

Mir. S'a împăcat și nu pré....

Anica. S'a împăcat și nu pré....?

Mir. Este vorba că fără banî... nu sciū deū.

Safta. Vorba lui Păcală fără banî, nici mórtea n'o poți avea.

(S'aude o tuse pătrunđătore).

Safta (se spariă și face mereū la cruci). Dómne Iisuse Christóse, Impérate ceresc, îndură-te de noi.

Anica. Ce-î, ce-î?

Mir. Am fost soldat și n'ași trebuî să vorbesc de frică, dară m'a luat și pe mine gróza, când am auđit acésta tuse, că sună tocmai ca și tusea tată-meū.

Anica. Vai de mine.

Safta. Diua 'n amedă mare! N'am mai pomenit să se scóle morțiî din grópa lor. Auđiți-l colea, pe lunca cea frumósă, cum tușesce răposatul.

Anica. Vai, mi se sburlesce pěrul în cap.

Mir. Ce ți-e de om, pare că de când lumea n'a mai tușit și nu va mai tuși nimen cum a tușit tată-meū.

(S'aude din noū tusea).

Anica. Ce să ne facem sěracele de noi, ce să ne facem?

Mir. Nu fi copilă draga mea. Mě duc să vėd, ce este. (Ese).

SCENA XI.

Anica. Safta.

Safta. Nu-î d'a bună Anică dragă, nu-î d'a bună, să veđi Anică, că nu-î d'a bună. Miron l'a îngânat pe satana, sciî tu atunci cu țaful. Tată-sëu, tată-sëu, mai sciü eü ce-a făcut, de nu-l rabdă în grópă. Pëcate a avut și el destule. Auđi-l cum tușesce.

Anica. De când sunt n'am cređut în stahiî, dar acum, dar acum... nu mai pot de frică...

Safta. S'a făcut pricoliciü bërânul Mihaî, să sciî de bine, că este pricoliciü, va suge tot sângele din vinele lui Miron. Dar mă mir, că umblă de colo până colo, până ce n'a asfințit sórele. Pricoliciî după cât sciü, numai nóptea umblă ș'apoi de când sunt, n'am auđit tușind așa.

Anica. Pricolici? Numai nisce babe pot crede în asemenea lucruri.

Sus. Adică babele-s próste. Eü babă sunt, dar slavă Domnului, cât despre minte nu mă dau pe una care sciă carte, ba nici pe una, ce este tobă de învățatură.

Anica. Nici vorbă, lele Saftă. Ești femee cu minte. Spune-mî mai bine una din pildele D-tale, că să-mî mai trecă de urît.

Safta. Cum ași putea, cum ași putea? Nu mă veđi cât sunt de speriată, tótă tremur. Dar acum a încetat tusea. Par' că mi s'a luat frica de pe suflet. Numai de séră, de séră, după ce va fi asfințit sórele nu sciũ ce mă voi face, sëraca de mine, de sã va porni tusea din noũ. Acum m'a ajuns éráși vitejia, ca pe Frigelinte dinaintea Griviței. Cât durduiaũ tunurile, stetea pitulat într'un șanț și tremura de i sã clănținaũ dinții. Când încetă bubuitul, își scóse capul și văđu o cétă de Curcani viteji fugărind pe nisce Turci. Pe ei băieți începu să răcnescă vitézul meũ, pe ei, nu vë temeți de nimic, căci viũ și eũ să vë ajut.

Anica. Veđi așa ímí plací lele Saftă. Eũ una nu eram tocmai atât de speriată ca și D-ta, dar totuși ímí pare și mie bine, că nu mai aud acea tuse grozavă.

SCENA XII.

Precedentele. Moise.

Moise. Unde-i Miron?

Anica. A eșit afară, căci de o dată s'a auđit dinspre lunca cea frumósă o tuse grozavă.

Safta. Tușesce nea Mihaí Barbu, s'a făcut pricoliciũ, de nu mai are hodină în grópă.

Moise. Ci dați-iî cel puțin voi pace mortului. Destulă bătaia de cap îmi face el mie și fără să-mi tușească. Saftă tu scii multe de toate, n'ai audît cumva de vr'un al doilea vad prin rîul nostru?

Safta. Nu, n'am audît. De cînd sunt arsciut numai de unicul vad, pe care-l scii și D-ta.

Moise. Așa mi-aû spus toți pe câți îi-am întreat și așa vor spune și lui Stan. Ce a dis Miron, o să mai dea p'aici?

Anica. Cred, că va veni să ne spuie, ce a fost tusea, care ne-a speriat așa de tare.

Moise. V'a speriat? Și pe el, pe Miron l'a speriat? Parcă n'ași putea să cred, căci îmi aduc a minte, cum și-a bătut joc de necurat.

Anica. De speriat nu cred, că să se fi speriat Miron, dar totuși a vrut să vedă, ce a fost.

Moise. Ce să fi fost? Pare că n'a mai rămas alt om pe lume să tușescă, de cînd a murit tată-său.

Safta. Va fi rămas deû, dar pré pré sêmâna cu tusea lui.

SCENA XIII.

Precedenții. Stan.

Moise. Hei bine, ce veste ne aducî?

Stan. Nicî o veste.

Moise. Nai aflat dară nici o trecătoare.

Stan. Nu.

Moise. Hîm, hîm! Rău și fără de cale. Acum nu ne-a mai rămas altă nădejde, de cât numai că dór, dór va da Miron de comóra tată-său.

SCENA XIV.

Precedenții. Susana, (trăgând pe Iacov de mănecă). **Maî**
pe urmă **Miron.**

Sus. Vină de veđi pricopsitule, ce ispravă mi-ai făcut cu ștregăria ta.

Moise. Ce să fiă!

Iac. Ce să ved?

Sus. A dat drumul bălțatei lui Miron în tri-foiul D-tale.

Moise. Adevărată ștregărie deș. Așa-ți bați joc tu de noi. Așa, așa. Dacă n'ai fi călăul care ești, ce bătaie ți-ași mai trage.

Sus. Că deș nu i-ar strica. Dar las că l'a bătut Dumneșeu, bate-l'ar să-l bată, să-l lase de rîsul lumel.

Iac. Dacă ar fi adevărat ce ai vedut, lele Susană, apoi deș că mi-ar fi ciudă, nu cred însă.

Sus. Sta! numai puțin, până va veni Miron. Sciū de bine că vei sgăi apoi nisce ochi blegoșați la el nesăratule.

Safta. Ci dă-î pace băiatului! Nu veđi, că e gol Păcală, nu scie unde și-a lăsat mintea, în tindă, orî în grindă.

Anica. Ce aî cu Iacov lele Susană?

Sus. D'ași putea, l'ași sugruma să scotă o limbă ca de boŭ, așa mi-e de necaz pe el.

Moise. Astêmpărați-vê o dată, orî de unde nu, vê daŭ pe uše afară.

Sus. Așteptă numai să veđi minunea, ș'apoi și D-ta vei dice, că mai sprêncenată de cât asta nu s'a mai pomenit, de când lumea.

(Miron intră cu un sac greŭ pe umêr).

Mir. No, acum uitativê și vê mirați. (trântesc sacul pe masă încât zirgăie). Êtă comóra!

Moise. Și deŭ, aî dat de ea?

Sus. Intrébă-l să-ți spuie unde și cum.

Anica. Ci dați îi regaz să vorbescă.

Moise. Spune Miróne unde aî găsit sacul?

Safta. Dór' nu te-a fi dus pricoliciul la locul cu norocul.

Mir. Ce fel de pricoliciŭ?

Anica. Lelea Safta ține una că tusea, ce am auzit mai adineaorea, a fost tusea unui pricoliciu.

Mir. A cam gîcit-o baba Safta, numai căt nu pricoliciul ci bălțata mea a fost ființa, care a tușit și care m'a dus la locul cu norocul.

Sus. (cătră Iacov). Ai auzit nesărătule, bălțata pe care ai mînat-o în trifoiul tatălui meu, l'a dus pe Miron la comóră.

Mir. Mă miram eū de unde până unde bălțata în lunca cea frumósă, unde nu mergea nici pe când lunca era încă a noastră. Tu m'i-ai făcut acéstă ispravă fêrtate, îți mulțămesc, îți mulțămesc.

Moise. Ean lămurește mă Mirone, căci eū unul nu mă pricep nici de cum la minunea asta. Atât sciū, că Iacov a pus pe cineva de a dat drum bălțatei tale în trifoiul meu, dar de unde până unde să tușescă o vacă și încă așa căt să seamene cu tusea reposatului.

Mir. Apoi să veđi moșule, a mîncat din paie ce le avuse tată-meū în așternutul seū. Pe semne bălțatei i se făcuse grêță de trifoiul cel bun, de s'a apucat să ródă nisce paie putrede și să se molipsescă de tusea reposatului.

Moise. Cine a aruncat paie în lunca mea?

Mir. De frică să nu se lăţescă tusea, care a curmat ڊilele tatăluî-meu. am rugat pe un vecin, să ia patul și să-l pue pe foc cu așternut cu tot. El însă, pe semne, ca să-ți facă D-tale în necaz, a deșertat putrigaiul de paie în mijlocul luncii celei frumoșe, ér patul îl va fi pus pe foc, dacă nu-l va fi vëndut cumva cuiva.

Safta. Vorba țiganuluî, unde s'a dus mița ducă-së și suta.

Mir. Ba că deũ putrigaiele aruncate în trifoiul moșuluî Moise, erau mai mult vrednice de cât mița Tiganuluî. Eũ le pretuesc la vr'o 5000 de galbeni. Vedeți punga ceea de colea, comóra tatăluî meu, era ascunsă în ele.

Sus. Tată, tată, baniî s'aũ găsit pe lunca D-tale, prin urmare ai D-tale sunt.

Moise. Da sunt ai mei.

Anica. Doar nu-ți vei face pëcate cu Miron bunicule? Nu ți-e frică de bătaia luî Dumneđu?

Stan. Cu ertare fiă ڊis tată, nu te supëra pe Anica, așa e ea, nesfiită.

Moise. Ba më supër. Pe ea s'o ajungă bătaia luî Dumneđu, căci éta îi dăruesc tot, tot ce până acum a fost al meu.

Anica. Vai de mine bunicule.

Moise (ia pe anica de mână). Ți-e frică de bătaia lui Dumneșeu, așa dară să cadă pe capul adevăratului vinovat! (O duce la Miron și împreună mânălor). Așa vești, pre tine cu tot ce ai, te dăruiesc lui Miron.

Stan. Intr'un ceas bun, ginere.

Sus. (cătră Iacov, arătând spre părechia logodită). Na, na netotule, na!

SCENA XV.

Precedenți. Notarul.

Not. Am venit să ved și eș minunea, să ved vișelul de aur, de coea (arată spre masă), pe care l'a fētat bălțata lui Miron în lunca cea frumōsă. De aur ți-a fost gura moșule.

Moise (iși face cruce). Voia lui Dumneșeu, Domnule notareș.

(S'aude tusea).

Safta (iși face cruce). Vai de mine pricoliciul!

Miron. Ba este bălțata mea.

Toți. Bălțata!

Tablou. Cortina.